

SPRAWA POLSKA

podczas I wojny światowej i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie niepodległości

[...] Obok pracy wojskowej, która był nasz utrwaliła, utrwaliła swą krwią, jesteście tymi, którzy w prawdziwym odrodzeniu Polski i odrodzeniu człowieka polskiego macie największe prawo do zastugi

J. Piłsudski

HARMONOGRAM

l.p.	Zaślanie	Termin
1.	Ogłoszenie przez szkoły udziału w konkursie - powołanie Biura ds. organizacyjnego do siedziby Związku Nauczycielstwa Polskiego, Oddział Kraków - Śródmiastowa 21 - 121 Kraków ul. Karłowicka 32	23 marca 2018
2.	Przepracowanie etapu szkolnego konkursu. Opublikowanie zadań i schematu oceniania	5 kwietnia 2018
3.	Przesłanie przez Dyrektorów szkół do Organizatora, drogą elektroniczną wspieranych wyników etapu szkolnego	5 kwietnia 2018
4.	Ogłoszenie wyników na stronie internetowej Organizatora oraz wykładach w szkołach przeprowadzono szkolenie etap konkursu	6 kwietnia 2018
5.	Wzgląd do prac w komisjach etap szkolnego	9 kwietnia 2018
6.	Przesłanie prac do Organizatora konkursu II siedziby Oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego, Kraków - Śródmiastowa 21 - 121 Kraków ul. Karłowicka 32	10 kwietnia 2018
7.	Przekazanie do komisji wojewódzkiej protokołów z siedziby szkolnych, prac uczniów oraz zgłoszonych zastrzeżeń i prac, których te zastrzeżenia dotyczą	19 kwietnia 2018
8.	Weryfikacja prac i przygotowanie zastrzeżeń	24 kwietnia 2018
9.	Opublikowanie listy uczestników zakwalifikowanych do etapu wojewódzkiego na stronie internetowej www.krakow-wroclawie.znp.edu.pl	27 kwietnia 2018
10.	Nadanie Organizatorowi prezentacji i map do etapu wojewódzkiego	15 maja 2018
11.	Przepracowanie etapu wojewódzkiego	29 maja 2018 godz. 13:00
12.	Opublikowanie wspieranych wyników uczestników etapu wojewódzkiego na stronie internetowej www.krakow-wroclawie.znp.edu.pl	30 maja 2018
13.	Wzgląd do prac uczestników konkursu	4 czerwca 2018
14.	Wzgląd do prac uczestników konkursu	5 czerwca 2018
15.	Szkolenie zastrzeżeń	6 czerwca 2018
16.	Przepracowanie zastrzeżeń	6 czerwca 2018
17.	Ogłoszenie listy laureatów konkursu na stronie internetowej www.krakow-wroclawie.znp.edu.pl	8 czerwca 2018
18.	Wyniki uczestników etapu szkolnego i wojewódzkiego będą udostępniane indywidualnie na prośbę uczestnika	12 czerwca 2018
19.	Uroczyste podsumowanie i zakończenie konkursu. Rezerwa nagród	

ORGANIZATOR

HONOROWY PATRONAT

PATRONAT MEDIALNY

Słowo wstępne

Związek Nauczycielstwa Polskiego w swojej działalności oprócz statutowych prac związkowych uwzględniając, własną przeszłość 113 letnią tradycję i naturalny związek z dziejami Polski i narodu, podejmuje inicjatywy utrwalające tę historyczną więź. Z okazji jubileuszu 100 rocznicy odzyskania niepodległości, która przypada w roku bieżącym, Okręg Małopolski Związku Nauczycielstwa Polskiego podjął inicjatywę przeprowadzenia wśród młodzieży szkół gimnazjalnych konkursu zatytułowanego „Sprawa Polska podczas I wojny światowej i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie niepodległości”.

Konkurs oraz uroczysta Gala Finałowa były hołdem złożonym bohaterskiej i heroicznej postawie środowiska nauczycieli w 100 rocznicę Odrodzenia Państwa Polskiego. Konkurs adresowany był do młodzieży klas III gimnazjum. Głównym założeniem oraz celem konkursu, było przypomnienie tych bohaterskich postaw a także próba ocalenia przed zapomnieniem zdecydowanej większości tego środowiska w związku z naturalnym czynnikiem jakim jest bieg czasu. Wielu z nich, to tak zwani „beziemienni bohaterowie”, o których poprzez niniejszą inicjatywę usłyszeliśmy ponownie. To nauczyciele którzy przeszło 100 lat temu stanęli do zrealizowania uchwały oraz odezwy, jaką podjął Stanisław Nowak pierwszy prezes i założyciel Związku Nauczycielstwa Polskiego:

Kraków, 30 VIII 1914 r.

[..] „Legiony Polskie” – uchwalono:

- 1. Wydać odezwę do nauczycielstwa, by wszystkie swoje siły oddało na usługi Legionów;*
- 2. Opodatkowało się co najmniej 2% miesięcznej płacy na rzecz Legionów;*
- 3. Oddało się na usługi Naczelnego Komitetu Narodowego [...] Aby nauczycielstwu ułatwić wstępowanie w szeregi Legionów uchwalono przygotować podanie do Ministerstwa Wyznań i Oświaty o zezwolenie na służbę wojskową w Legionach.*

Tym samym przeszło 2,5 tysiąca nauczycieli podczas I wojny światowej walczyło w formacjach militarnych w tym Legionach Józefa Piłsudskiego, na czele z Julianem Smulikowskim wiceprezesem Związku Nauczycielstwa Polskiego, który w 1918 roku brał czynny udział w obronie Lwowa.

Młodzież klas III gimnazjum, która przystąpiła do konkursu, na podstawie udostępnionej bibliografii, wystawy oraz archiwalnych materiałów źródłowych (do tej pory nigdzie nie publikowanych) wzmocniła swoją świadomość historyczną w odniesieniu do bohaterskich postaw środowiska nauczycielskiego.

Słowa uznania kieruję do Nauczycieli – opiekunów merytorycznych, którzy wspierali Uczniów w pogłębianiu wiedzy i przygotowaniu prezentacji. Wierzę, że heroiczne przykłady Nauczycieli będą wzorem dla kolejnych pokoleń.

Grażyna Ralska

Prezes Okręgu Małopolskiego ZNP

ORGANIZATOR

HONOROWY PATRONAT

PATRONAT MEDIALNY

SPONSORZY

IM Patecki
Klasa - Sandomierz - Kraków

GALA FINAŁOWA KONKURSU

SPRAWA POLSKA
podczas I wojny światowej
i wkład nauczycielstwa
polskiego w odzyskanie
niepodległości

Obok pracy wojskowej, która byt nasz utrwaliła,
utrwalila swą krwią, jesteście tymi, którzy
w prawdziwym odrodzeniu Polski i odrodzeniu
człowieka polskiego macie największe prawo do
zasługi

J. Patecki

ZAPROSZENIE

Program Gali Finałowej Konkursu
"Sprawa Polska podczas I wojny światowej
i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie
niepodległości"

Otwarcie gali oraz powitanie gości
Prezes Okręgu Małopolskiego ZNP Grażyna Rańska
Wystąpienie Prezesa ZNP Sławomira Broniarza
Referat okolicznościowy - Wiceprezes Zarządu Oddziału ZNP Kraków
Śródmieście, Przewodniczący Okręgowego Klubu Młodego Nauczyciela
Tomasz Wilczyński

Wypowiedzenie nagród i listów gratulacyjnych finalistom
Wypowiedzenie podziękowań Kapitałowi konkursu i sponsorom
Wystąpienia gości

Prezentacja najlepszej pracy konkursowej
Koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu Chóru szkolnego I Liceum
Ogólnokształcącego im. Bartłomieja Nowodworskiego w Krakowie

Podsumowanie i zakończenie uroczystości

Odnaka I Pałki Puchoty Legjonów przyznana Julianowi Aleksandrowi Smulikowskiemu wiceprezosiowi
Związku Nauczycielstwa Polskiego przez Józefa Piłsudskiego za całonocną walkę o Niepodległość w latach
1918 - 1921go obrotu rodziny Juliana Aleksandra Smulikowskiego.

KANCLERZ ORDERU
ODRODZENIA POLSKI
stwierdza
i.e.
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ
dekretem z dnia

1921 r. 12 października

zaliczył

Julian Smulikowski

w poczet
Kawalerów Orderu
Odrodzenia Polski
nadając Mu odznaki

tego orderu

Jan Kochanowski
Adam Mickiewicz

Julian Smulikowski - akt zaliczenia w poczet Kawalerów Orderu Odrodzenia Polski
(ze zbiorów rodziny Juliana Aleksandra Smulikowskiego)

**ZWIĄZEK NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO SWYM ZAŁOZYCIELOM,
CZŁONKOM I BOHATEROM W 100 LECIE ODRODZENIA
RZECZPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Stanisław Nawosik (1859-1936), pierwszy prezes i współzałożyciel ZNP, działacz patriotyczny, inicjator polskiej szkoły, członek Rady Narodowej Polskiego Stronnictwa Wojskowego (1914 r.), z jego inicjatywy powołano uchwały związane o wsparciu Legionów Józefa Piłsudskiego (1914 i 1916 r.), poparcie rządu i opodatkowaniu się nauczycielstwa na potrzeby Wojska Polskiego (1916 i 1918). To dzięki jego działaniom oddano na potrzeby kraju i jego obrony w latach 1919-1920 skarb związkowy nauczycielski. Kawaler Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski i Orderu św. Sioły (1929 r. - odznaczenie honorowe).

Józef Piłsudski (1867-1935), Marszałek Rzeczypospolitej Polskiej, współtwórca niepodległej Polski, honorowy członek od 1921 r. Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Pruszczańskich a następnie Związku Nauczycielstwa Polskiego, którego honorową członkostwo przyjęła w 1937 r. jego żona Aleksandra.

Julian Aleksander Smulikowski (1880-1934), wiceprezes i współzałożyciel ZNP, działacz niepodległościowy, współtwórca Związku Walki Czynowej (1908), członek Związku Strzeleckiego (1910 r.), Nocnego Komitetu Narodowego (1914 r.), Polskiej Organizacji Wojskowej (1914), obrońca Lwowa (1918r.), związany ideowo z osobą marszałka Józefa Piłsudskiego i autor pierwszej ustawy «Przymusowa nauca w Wojsku Polskim (1919 r.). Za zasługi i bohaterstwo uhonorowany Orderem Odrodzenia Polski, Polowa Restituta.

**Związek Nauczycielstwa Polskiego
Okręg Małopolski
Oddział Kraków-Śródmieście
Rada Uczelniana ZNP przy AGH
serdecznie zapraszają**

**na uroczystą galę finałową konkursu historycznego
"Sprawa Polska podczas I wojny światowej
i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie
niepodległości",**

**która odbędzie się
w dniu 12 czerwca 2018 roku (wtorek)
o godzinie 13:15**

**w Auli Wydziału Zarządzania Akademii Górniczo Hutniczej
im. Stanisława Staszica w Krakowie
przy ul. Gramatyki 10**

**Gość honorowy Ewa Straburzyńska - Cichy, wnuczka Juliana
Smulikowskiego współzałożyciela i wiceprezesa Związku
Nauczycielstwa Polskiego**

**R.S.V.P. do dnia 1 czerwca 2018 roku
e-mail: znp.srodmiescie@interia.pl
tel.: 012-632-15-32**

Wszystkie załączone prezentacje zawierają oryginalne teksty
przesłane przez uczestników konkursu.

Bruno Zajęc-nauczyciel i działacz niepodległościowy

Kim był Bruno Zajęc?

Bruno Zajęc (1887-1954) urodzony w Komańczy. Nauczyciel, socjalista oraz działacz niepodległościowy. Uczestnik obu wojen światowych oraz wojny z bolszewikami. Założyciel Związku Strzeleckiego w Wadowicach w 1913 roku.

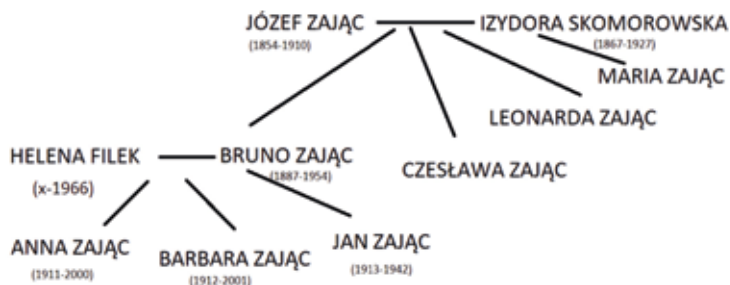

Weronika Tyrzybon

„Bruno Zając – nauczyciel i działacz niepodległościowy”

opiekun merytoryczny: dr Agnieszka Graboń

UPROSZCZONE DRZEWO GENALOGICZNE

Rok XII. Nr. 8.

DZIENNIK URZĘDOWY

c. k. Rady szkolnej krajowej w Galicyi.

Redagowany w z. k. Radzie szkolnej krajowej.

Wydany dnia 11. kwietnia 1908.

- c. k. Rada szkolna krajowa zorganizowała urzędami:
- 1. 12.111 1-klasową szkół w Miejsce w okręgu wadowickim;
 - 1. 12.570 1-klasową szkół w Tomicach w okręgu wadowickim;
 - 1. 12.745 1-klasową szkół w Przybrażu w okręgu wadowickim;
 - 1. 12.016 1-klasową szkół w Chlewickach w okręgu samborskim;
 - 1. 14.850 1-klasową szkół w Woli żalichowskiej w okręgu dąbrowskim.

DZIAŁALNOŚĆ NAUCZYCIELSKA NA TERENIE TOMIC

W 1908 r. w Tomicach k. Wadowic utworzona została 1-klasowa szkoła ludowa. To późne jej utworzenie można zapewne łączyć z faktem prężnego działania szkół w pobliskich Wadowicach.

Kierownikiem nowopowstałej placówki w 1911 r. został Bruno Zajęc. Nie wiemy dokładnie jakim legitymował się wykształceniem - dokumenty szkolne podają jedynie, że posiadał świadectwo dojrzałości. W szkole pracowała też Helena Filek z Wadowic, która wkrótce została jego żoną.

C. k. Rada szkolna krajowa zamianowała w szkołach ludowych:

SPRAWOZDANIE O STANIE SZKOŁY LUDOWEJ W TOMICACH Z KOŃCEM ROKU SZKOLNEGO 1910/11

Bruno Zajęc był autorem sprawozdań dotyczących szkoły ludowej w Tomicach, którą kierował. Wynika z nich np. że krytykował zbyt opieszale egzekwowanie kar za nieregularne uczęszczanie uczniów na zajęcia szkolne. Wszędzie widnieje też jego własnoręczny podpis. Dokumenty potwierdzają również, że w szkole pracowała jego żona Helena.

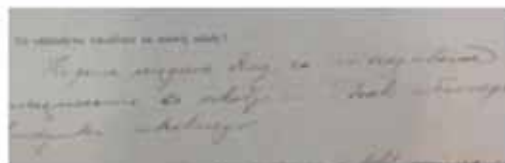

1

MIEJSCE

Weronika Tyrzybon

„Bruno Zając – nauczyciel i działacz niepodległościowy”
opiekun merytoryczny: dr Agnieszka Graboń

TOMICE W OBIEKTYWIE

Obecny wygląd SP w Tomicach

Wadowice – znaczącym ośrodkiem miejskim Galicji

W roku 1772 w wyniku traktatu rozbiorowego Wadowice zostały włączone do monarchii austriackiej. Od początku XIX wieku były siedzibą cyrkułu – jednostki administracyjnej obejmującej teren od Myślenic do Białej. Od tego momentu nastąpił szybki rozwój miasta, ten proces pogłębił się jeszcze w epoce autonomicznej. W Wadowicach ulokowano siedzibę licznych urzędów – sądu, szpitala wojskowego oraz koszar austriackiego 56 pułku piechoty. W 1866 Rada Szkolna Krajowa wydała też zgodę na utworzenie tu gimnazjum.

U progu Wielkiej Wojny – w tym wolnościowym i inteligentnym klimacie – zaczęły licznie powstawać organizacje patriotyczne i towarzystwa społeczno – kulturalne

Lp. No.		Nazwa		Liczba Członków	
1.	1000	Współczesny Klub Akademicki	1905	100	1905
2.	1001	Współczesny Klub Akademicki	1906	100	1906
3.	1002	Współczesny Klub Akademicki	1907	100	1907
4.	1003	Współczesny Klub Akademicki	1908	100	1908
5.	1004	Współczesny Klub Akademicki	1909	100	1909
6.	1005	Współczesny Klub Akademicki	1910	100	1910
7.	1006	Współczesny Klub Akademicki	1911	100	1911
8.	1007	Współczesny Klub Akademicki	1912	100	1912
9.	1008	Współczesny Klub Akademicki	1913	100	1913
10.	1009	Współczesny Klub Akademicki	1914	100	1914
11.	1010	Współczesny Klub Akademicki	1915	100	1915
12.	1011	Współczesny Klub Akademicki	1916	100	1916
13.	1012	Współczesny Klub Akademicki	1917	100	1917
14.	1013	Współczesny Klub Akademicki	1918	100	1918
15.	1014	Współczesny Klub Akademicki	1919	100	1919
16.	1015	Współczesny Klub Akademicki	1920	100	1920
17.	1016	Współczesny Klub Akademicki	1921	100	1921
18.	1017	Współczesny Klub Akademicki	1922	100	1922
19.	1018	Współczesny Klub Akademicki	1923	100	1923
20.	1019	Współczesny Klub Akademicki	1924	100	1924
21.	1020	Współczesny Klub Akademicki	1925	100	1925
22.	1021	Współczesny Klub Akademicki	1926	100	1926
23.	1022	Współczesny Klub Akademicki	1927	100	1927
24.	1023	Współczesny Klub Akademicki	1928	100	1928
25.	1024	Współczesny Klub Akademicki	1929	100	1929
26.	1025	Współczesny Klub Akademicki	1930	100	1930

ZWIĄZEK STRZELECKI

Jedną z takich organizacji o profilu patriotyczno-wolnościowym był Związek Strzelecki. Jego pomysłodawcą był aktywnie działający w tym czasie w Galicji lider orientacji proaustrackiej – Józef Piłsudski. Organizacja powstała we Lwowie w 1910 roku i została zarejestrowana przez władze C.K. jako ugrupowanie paramilitarne o celach społeczno-wychowawczych. W 1913 Związek Strzelecki powstaje także w Wadowicach a wśród nazwisk założycieli widnieje nazwisko bohatera tej opowieści – Bruno Zajęc, nauczyciela z Tomić.

Według pisma [redacted] wydanego w maju 1914 przez [redacted] główny cel organizacji określony został jako: „uczmy się dla ewentualnej wojny (...) Przygotowania wojenne, w najogólniejszym znaczeniu sprowadzają się do wytworzenia z materiału ludzkiego, jakim się dla danej wojny rozporządza, siły moralnej i siły fizycznej. Pierwsza część zadania jest trudniejszą do wypełnienia, lecz zarazem i ważniejszą, gdyż pierwiastek duchowy odgrywa na wojnie rolę decydującą i stanowi najistotniejszą podstawę powodzeń wojennych. Zwycięstwo możliwe jest jedynie wtedy, gdy tkwi ono w sercach i mózgach dowódców i żołnierzy. Najbogatsze wyposażenie techniczne nie zastąpi talentu jej wodza, męstwa jej żołnierzy, dyscypliny i spójności jej szeregów.”

Inne przejawy aktywności Związku Strzeleckiego

- organizował szkoły podoficerskie i oficerskie, np. w Stróży,
- korzystał ze strzelnic wojskowych,
- odbywał ćwiczenia, kupował broń.

Członkami byli przedstawiciele wszystkich warstw społecznych, kierunków i partii politycznych.

Gdzie zakładano oddziały Z.S.?

Oddziały Związku zakładane były na obszarze całej Galicji. Pod względem organizacyjnym Związek Strzelecki dzielił się na okręgi, obwody i oddziały. I tak np. Okręg Krakowski był podzielony na 26 obwodów, które miały siedziby m.in. w Zatorze, Wadowicach czy Kalwarii. Do grupy wadowickiej należały Oddziały w miejscowościach takich Brzeźnica, Lgota czy Tomice. Relacje poszczególnych członków mówią, że prowadzonymi i inicjatorami pracy Z.S. byli najczęściej nauczyciele ludowi. Wiązanie posady nauczyciela z działalnością w Związku było na ogół niemiłe widziane przez władze szkolne. Nastawienie to tłumaczy fakt, że początkowo do Z.S. należały osoby o socjalistycznych poglądach zaś galicyjskie władze szkolne z pewnością usposobione były bardziej konserwatywnie.

ODDZIAŁ WADOWICKI

► Oddział powstał z inicjatywy Stanisława Mikołajewskiego, Stefana Kucharskiego, Edwarda Kołodzieja, F. Feldiego i Sosina oraz kierownika szkoły w Tomicach Brunona Zajęca, który został jednak ujęty w ewidencji organizacji jako Franciszek Zajęc. Jest to tłumaczone obawą przed ewentualnymi trudnościami jakie mogły mu czynić władze szkolne. Pierwsze zebranie odbyło się w Wadowicach w roku 1913, brało w nim udział 400 osób. Jak więc widać nie brakowało na ziemi wadowickiej ochotników do pracy niepodległościowej. Polegała ona na uczestnictwie w wykładach, ćwiczeniach wojskowych realizowanych wraz z Drużynami Sokola i Drużynami Strzeleckimi. W pobliskiej Lgocie organizacja posiadała własną strzelnicę.

Dalsze losy Bruno Zajęca

Po konflikcie z duchownymi w 1919 roku Bruno Zajęc wraz z rodziną zostaje przeniesiony do Kłobucka, gdzie w 1921 roku doprowadza do powstania 7 klasowej szkoły żeńskiej. Kierownictwo tej placówki obejmuje jego żona.

W 1925 zaś trafia do szkoły w Rakowie koło Częstochowy, pełni tu także funkcję kierownika.

W 1929 roku w „Robotniku” ukazał się wzmianka, z której wynika że Bruno Zajęc uległ poważnemu wypadkowi na jednej ze szkolnych wycieczek.

Według informacji pozyskanych od historyków regionalistów, w czasie II Wojny Światowej prowadził tajne nauczanie w Częstochowie wraz z synem Janem, któremu przyszło stracić życie w obozie hitlerowskim.

OLSZTYN POD CZĘSTOCHOWĄ STRASZNY WYPADEK

17 h. m. rano wyruszyła z Rakowa wy-
 zięca Szkoła Powszechna Nr. 21 do
 ruin zamku w Olsztynie z kierownikiem
 szkoły p. Bruno Zajęcem i ks. Strzel-
 kim na czele. Przed południem grupa
 dzieci w liczbie 70 schroniła się przed
 niemieckim dezercem w gminie pod sam-
 klem, w chwili gwałtu odwrócił się
 w stronę szkoły, wskutek czego kontuzjowany
 ciężko został kierownik szkoły p. Bruno
 Zajęc, ks. Strzelcki i 3 dziewczynki, a
 12 dzieci zostało łep kontaktowanych.

Rodzina z nauczycielską pasją

Rodzina Zajęców należała do szanowanych, znanych, szczególnie w Częstochowie. Bruno i jego żona Helena doczekali się trójki dzieci. Córka **Barbara** poszła w ślady rodziców, opisywana przez portal „Niedziela.pl” jako „nauczycielka ogromnej wiedzy, bardzo wymagająca, pozornie surowa, kochała młodzież, lubiła i umiała uczyć.” Zmarła w 2001 r. Syn **Jacek** prowadził z ojcem tajne nauczanie w Częstochowie podczas II Wojny Światowej. Zginął w obozie w Mauthausen w 1942 r. Jego siostra **Anna** zmarła w 2000 roku.

Wszyscy pochowani są na cmentarzu parafialnym w Wadowicach.

Bibliografia:

Źródła drukowane, prasa:

- „Dziennik Urzędowy c. k. Rady Szkolnej w Galicyi”, R. XII, nr 6
 „Dziennik Urzędowy c. k. Rady Szkolnej w Galicyi”, R. XV, nr 16
 „Kronika klasztoru Karmelitów Bosych w Wadowicach 1892-1921, oprac. H. Cz. Gil OCD”, Kraków 2009
 „Robotnik Polak”, R.II 1919, nr 39
 „Robotnik”, R. 35 (1926), nr 171

Opracowania:

- Hajewski W. „Zarys pracy niepodległościowej powiatu wadowickiego”. Wadowice 1937,
 Meus K. „Wadowice 1772-1914: studium przypadku miasta galicyjskiego”, Kraków 2013
 Tenże: „Wadowicka Drużyna Skautowa imienia Stanisława Żółkiewskiego w latach 1911 – 1918. W stulecie skautingu i harcerstwa w Wadowicach,” w: „Wadowiana”, nr 13, 2009
 Studnicki G. „Cmentarz Parafialny w Wadowicach”. Wadowice 1997
 Tenże. „Kto był kim w Wadowicach?”, Wadowice 2004
 Tenże. „Pierwsza wśród równych”, Wadowice 1991

Strony internetowe:

Drzewo genealogiczne- dane z portalu myheritage, drzewo prowadzone przez Monikę Ruxer

http://ftp.geneanet.pl/wachki/qe/lag-a.htm_gccw5lghn3acteme_gccw5lghn5345220a7f9c4599a520aherty522kqh253Arv3kq1h

<http://dlibra.umcs.lublin.pl/dlibra/doccontent?id=1233>

<http://dialekty.pl/obw-w-hosc/zwiazek-strażacki.pl>

<http://www.zwiazek-strażacki.pl>

http://www.pil-sztuczki.home.pl/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=34&Itemid=53

<http://mstewa.pl/artykuly/13933/muzyka-wielkopolska-w-szczepku>

Inne:

- Wywiad z Moniką Ruxer – krewna Bruno Zająca
 Zbiory fotograficzne Muzeum Miejskiego w Wadowicach
 Zbiory fotograficzne Urzędu Gminy w Tomicach
 Archiwum Szkoły Podstawowej w Tomicach

Weronika Wójtowicz

„Galicja i walka o niepodległość”

opiekun merytoryczny: Renata Hebda

Galicja i walka o niepodległość

Sprawa Polska

Stanowisko zagraniczne

Żadne z państw biorących udział w wojnie nie uznało sprawy polskiej za istotną dla Europy.

Niemcy widziały Polskę jako jedno z państw Mitteleurop.

Rosja natomiast zamierzała przyłączyć do swoich granic część ziemi zaboru pruskiego i Wschodnią Galicję.

Polacy w obliczu wojny

Polacy korzystając z tego, że zaborcy stanęli po przeciwnych stronach zaczęli szukać sposobu jak z tego skorzystać. Powstały w ten sposób w społeczeństwie polskim dwie orientacje :
prorosyjska i niepodległościowa.

Galicja

Pamięć o żołnierzach

Po rozpoczęciu wojny wojska rosyjskie wkroczyły na tereny Galicji i zajmowały je do czasu ofensywy państw centralnych w 1915 roku. Po jednej ze stoczonych wtedy bitw 19 listopada 1914 roku powstał cmentarz w Charzewicach.

2

MIEJSCE

Weronika Wójtowicz

„Galicja i walka o niepodległość”

opiekun merytoryczny: Renata Hebda

Weronika Wójtowicz

„Galicia i walka o niepodległość?”

opiekun merytoryczny: Renata Hebda

Autonomia

To właśnie na terenach Galicji Polacy cieszyli się największą autonomią. Działały autonomiczne sejmy krajowe, namiestnikami byli Polacy. W administracji, policji, sądach i szkołach używano języka polskiego.

Weronika Wójtowicz

„Galicja i walka o niepodległość”

opiekun merytoryczny: Renata Hebda

Tu powstały **Drużyny Podhalańskie i Drużyny Bartoszowe**, których ideologia była podobna. Pobudzały one patriotyzm i polską myśl wojenną. Mimo iż wybuch I wojny światowej zakończył ich działalność, to dzięki szkoleniom wojskowym wykształciły ogrom Polaków gotowych do walki.

W Galicji powstało również **Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”**, które propagowało zdrowy styl życia i gimnastykę. Jednak jednym z najważniejszych celów organizacji było szerzenie wśród młodzieży oświaty i budzenie ducha narodowego, by wychować ludzi gotowych na odbudowanie niepodległej Polski.

A jaki wkład w odzyskanie niepodległości mieli nauczyciele ?

Stanisław Nowak

Był to pierwszy prezes i współzałożyciel ZNP. Człowiek, który ogromny wkład wniósł w odzyskanie niepodległości walcząc o polską szkołę, by ta kształtowała serca młodych Polaków. Poza szkolnictwem podejmował także uchwały, aby wesprzeć Legiony Józefa Piłsudskiego.

Julian Aleksander Smulikowski

Wiceprezes i współzałożyciel ZNP.
Współredagował czasopismo „Wolna
szkoła”. Zakładał sieć Czytelni
Robotniczych im. J. Słowackiego.
Pedagog działał wiele na rzecz
oświaty. Gdy tylko rozpoczęła się
wojna, zgłosił się do Legionów
pokazując jak ważna jest dla niego
nieodległość.

Gnojnik i okolice

Kazimierz Missona

Dyrektor gimnazjum w Brzesku od 1915 roku. Dbał o to by wychować młodzież na właściwym poziomie i w duchu patriotycznym. W 1916 roku zorganizował w szkole Muzeum Wojskowe i gromadził w nim pamiątki związane z I wojną światową. Należał do Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” oraz działał w Organizacji Obrony Narodowej.

Kazimierz Missona

Brzesko

W 1910 roku powstało gimnazjum w Brzesku, które od początku rozwijało ducha narodowego i miało duży wkład w szerzenie oświaty i kultury. Nauczyciele wraz z uczniami organizowali demonstracje przeciw zaborcy, obchodzili rocznice narodowe poprzez wieczornice patriotyczne. Młodzież biorąc przykład z profesorów m.in. Adama Mazura i Zdzisława Zajączkowskiego uczestniczyła w działaniach I wojny światowej.

Józef Fait

Dyrektor szkoły w Gojniku w latach 1899-1919. Ogromny wkład włożył z nauczanie Polskich dzieci i młodzieży. W kronikach miejscowości Gnojnik napisano o nim: *Tutejszy nauczyciel-kierownik szkoły rozpoczął naukę i uczył od 3 listopada wspólnie III i IV stopień i wspólnie I i II nie wzywając nauczycielek, bo trudno było przewidzieć czy nauka będzie się dalej odbywała. Ratował nawet ławki, krzesła i inne wyposażenie w czasie gdy wojsko zajmowało szkołę, by tylko młode pokolenie miało warunki do nauki.*

Józef Fait z żoną Julią

Córka mówiła o nim: *Był dobrym patriotą, a w czasie jego pobytu w Gnojniku trawił zdrowie i siły w walce i ciągłym zmaganiu się z ówczesnym dziedzicem, który był bardzo przeciwny oświacie na wsi. Trwał jednak uparcie na swoim stanowisku krzewienia oświaty i kultury.*

Zbiórki prowadzone przez dzieci

- W 1915 r. dzieci zbierały liście poziomkowe, ostrężynowe i galasówek na rzecz C.K. armii.
- W 1916 r. na ten sam cel dzieci zbierały chodząc po domach rzeczy bawełniane i wełniane.
- Prócz zbiórek na armię dzieci zbierały także pieniądze na Czerwony Krzyż (200 koron).

Gosprzydowa

Świadomość patriotyczną podtrzymywano także organizując uroczystości. W Gosprzydowej 23 maja 1898 roku zorganizowano obchody setnej rocznicy urodzin Adama Mickiewicza.

Lipnica Murowana

Należy wspomnieć także o Kole w Lipnicy Murowanej, które powstało w 1906 roku. Prowadziło życie kulturalne oraz organizowało obchody rocznic i świąt patriotycznych (3 Maja, Powstanie Kościuszkowskie) by rozwijać uczucia patriotyczne.

Zakończenie wojny

7 października 1918 roku Rada Regencyjna wydała manifest domagając się utworzenia niepodległej Polski. W ostatnich dniach tego miesiąca Polska Organizacja Wojskowa zaczęła rozbrajać oddziały austro-węgierskie. 28 października powstała w Krakowie Polska Komisja Likwidacyjna i przejęła władzę w mieście. 11 listopada Józef Piłsudski objął zwierzchnictwo nad wojskiem, a Niemcy podpisali zawieszenie broni. Po odzyskaniu niepodległości nauczyciele złożyli „Ślubowanie służbowe” Państwu Polskiemu.

Dziękuję za uwagę

Autor : Weronika
Wójtowicz

Źródła

- Książki :
 1. „Historia” Podręcznik do gimnazjum
J. Chachaj, J. Drob.
 1. „Gnojnik z dziejów wioski” T. Kowalczyk.
 2. „Gosprzydowa z dziejów wioski i parafii” B. Prus, E. Prus, T. Kowalczyk, P. Prus, Z. Kornaś.
 3. „Lipnica Murowana zarys dziejów do 1985 roku” E. Polek.
 4. „Historia Polski 1795-1918” A. Chwalba.
 5. Kroniki Gnojnika prowadzone przez nauczycieli szkoły podstawowej w Gnojniku, którzy nie podpisali się.
 6. „Zdarzyło się nad Dunajcem” W. Łopatka.

Weronika Wójtowicz

„Galicia i walka o niepodległość”

opiekun merytoryczny: Renata Hebda

• Inne :

1. <http://ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/julian-aleksander-smulikowski>
2. https://pl.wikipedia.org/wiki/Polskie_Towarzystwo_Gimnastyczne_%E2%80%9ESok%C3%B3%C5%82%E2%80%9D
3. https://pl.wikipedia.org/wiki/Dru%C5%BCyny_Bartoszowe
4. <https://wincenty.spaltenstein.pl/druzyny-bartoszowe/>
5. <http://prawy.pl/45608-150-rocznica-zalozenia-polskiego-towarzystwa-gimnastycznego-sokol/>
6. <http://www.epodreczniki.pl/reader/c/223240/v/24/t/student-canon/m/j0000008U2B3v25>
7. Wystawa „Józef Piłsudski i Związek Nauczycielstwa Polskiego”.
8. <http://www.pogorza.pl>
9. Wystawa z okazji 100 lecia odzyskania niepodległości – Brzesko.

Maria Gubernat

„Ciężka droga do wolności”

opiekun merytoryczny: Monika Pawlica

Odzyskanie niepodległości

W czasie I wojny społeczeństwo polskie podzieliło się na cztery orientacje polityczne: prorosyjska, proaustriacka, niepodległościowa i lewica internacjonalistyczna. Pierwsza liczyła na pomoc Rosji, druga miała nadzieję na powstanie Austro-Węgry-Polski, trzecia propagowała walkę z Rosją u boku Austro-Węgrów, a czwarta twierdziła, że niepodległość jest nielotna.

5 sierpnia 1914 I Kompania Kadrowa pod dowództwem Józefa Piłsudskiego wyruszyła z krakowskich Oleandrów. Jej celem było wywołanie powstania w Królestwie Polskim. Niestety to się nie udało, więc Kompanię zlikwidowano.

15 sierpnia 1914 w Krakowie powstał Naczelny Komitet Narodowy pod przewodnictwem Juliusza Leo. 22 października tego samego roku utworzono zakonspirowaną Polską Organizację Wojskową.

13 czerwca 1915 II Brygada Legionów zastąpiła w bitwie pod Rokietną

Juliusz Leo

QOWTOI

Odzyskanie niepodległości

5 listopada 1916 cesarz Niemiec Wilhelm II i cesarz Austro-Węgier Franciszek Józef II wydali tak zwany akt 5 listopada, w którym obiecali powstanie Królestwa Polskiego jako monarchii dziedzicznej i utworzenie wojska polskiego pod dowództwem austriackim i niemieckim. Odpowiedzią na to był wydany 25 grudnia tego samego roku ukaz cara Mikołaja II, który deklarował utworzenie wolnej Polski pod patronatem Rosji.

W 1917 żołnierze I i III Brygady Legionów odmówili złożenia przysięgi na wierność cesarzowi niemieckiemu, przez co zostali internowani do obozów w Beniaminowie i Szczypiornie, a Józefa Piłsudskiego i Stanisława Szczępyckiego przeniesiono do więzienia w Magdeburgu.

8 stycznia 1918 prezydent USA Thomas Woodrow Wilson wydał tzw. Oświadczenie 14 punktów. 13 punkt mówił o odbudowie suwerennej Polski z dostępem do morza.

10 listopada 1918 Józef Piłsudski powrócił do Warszawy. 11 listopada przekazano mu władzę nad wojskiem. Uznaje się to za symboliczną datę odzyskania przez Polskę niepodległości, po 123 latach niewoli.

Stanisław Szczępycki

Rola nauczycieli przed wybuchem wojny

Już przed wybuchem wojny nauczyciele w okupowanej Polsce robili wszystko aby przywrócić jej niepodległość. Najmniejsze swobody, a zarazem największy zapal do walki mieli pedagodzy z zaboru rosyjskiego. Mimo większej wolności panującej w Galicji, jej stan ekonomiczny był opłakany.

W XX wieku Związek składał się z trzech stopni: pierwszy - najniższy miejscowy, drugi oraz trzeci najwyższy czyli Naczelny Związek Krajowy. Celem związku już od samego początku miało być zjednoczenie ogółu nauczycielstwa ludowego, obrona praw członków oraz podniesienie poziomu szkolnictwa ludowego. Służyć temu miały działania takie jak: wydawanie własnego czasopiśma, organizacja wycieczek i wyjazdów naukowych, przyznawanie nagród za prace naukowe, zakładanie kas zapomogi dla członków i wiele, wiele innych. Wszystko to miało na celu ściśle połączenie nauczycieli w celu propagowania walki o wolność narodu.

pdw.rol

pdw.rol

Wpływ wojny na nauczycieli

Polski Związek Nauczycielski ucierpiał przez wojnę. W roku 1917 przestał on istnieć, jednak w 1919 odrodził się na nowo pod inną nazwą - „Związek Zawodowego Nauczycielstwa Polskiego Szkół Średnich”. W Sekcji Elementarnej Polskiego Związku Nauczycielskiego miała miejsce wzmożona działalność niepodległościowa. Coraz więcej nauczycieli uciekało przed masakrą wojny do Warszawy. Należało się nimi zaopiekować. Stworzona dla nich dwa ogniska tzw. „gniazda” oraz zapewniono im specjalne kursy.

powrot

Połączenie organizacji

W 1915 roku zaistniała możliwość połączenia Polskiego Związku Nauczycielskiego ze Stowarzyszeniem Nauczycielskim Polski. Po przeprowadzeniu w listopadzie bieżącego roku ankiety większość członków poparła ideę zjednoczenia organizacji. Jedynym warunkiem stawianym przez ankietowanych była zmiana nazwy stowarzyszenia na „Nowe Tory”. W 1917 nastąpiło faktyczne połączenie.

powrot

Tymczasowa Komisja Kursów Wakacyjnych

Pod taką nazwą na początku prowadzona była działalność zrzeszania nauczycieli. Powodem konspiracji tej nazwy były nieprzyjemne stosunki w zaborze niemieckim. Kursy organizowane były pod opieką Towarzystwa Kursów Naukowych. Komisja składała się z 15 osób. Statut wydany przez nią zatwierdzony został dopiero po 5 listopada 1916, kiedy stosunki w zaborze uległy poprawie.

powro

Zjazd Delegatów Organizacji Nauczycielskich w Radomiu

Ogromne znaczenie dla rozwoju działalności zrzeszania miał Zjazd Delegatów Organizacji Nauczycielskich odbyty w dniach 28, 29 i 30 grudnia 1916 w Radomiu. Wzięło w nim udział 34 przedstawicieli organizacji nauczycielskich z Królestwa. Wspaniały referat wygłosił Z. Nowak.

Na zjeździe przyjęto ważne uchwały, między innymi:

- 1) Zjednoczenie nauczycielstwa szkół początkowych;
- 2) Utworzenie związku o nazwie „Zrzeszenie Nauczycielstwa Polskich Szkół Podstawowych”;
- 3) Powołanie Komisji Organizacyjnej składającej się z 23 osób;
- 4) Wszelkie próby działania na szkodę pracy nauczycielstwa uznano za złe.

powro

Wsparcie w ciężkich czasach

30 sierpnia 1914 roku w Krakowie Związek przyjął bardzo ważną uchwałę o pomocy Legionom Piłsudskiego. Wiąz między Związkiem a przyszłym marszałkiem trwała do końca jego dni. Po jego śmierci Związek zaangażował się w upamiętnianie tej jakże ważnej osobowości. Wsparcie dotyczyło tego, aby nauczyciele:

- 1) Oddali to, co mogli dla Legionów;
- 2) Przekazali co najmniej 2% pensji na rzecz Legionów;
- 3) Oddali się do dyspozycji Naczelnego Komitetu Narodowego.

Józef Piłsudski

[powrót](#)

Cele Zrzeszenia nauczycieli

Głównym celem Zrzeszenia było „zjednoczenie ogółu nauczycielstwa szkół elementarnych”. Wszystkie te zabiegi były stosowane dla:

- Podniesienia poziomu społeczeństwa;
- Ochrony i obrony praw oraz wspierania interesów nauczycielstwa i osób pracujących w sekcji nauczania;
- Doskonalenia nauczania i wychowania dzieci i młodzieży,

[powrót](#)

Zjazd Delegatów Zrzeszenia Nauczycielstwa w Warszawie

Zjazd Delegatów Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskich Szkół Początkowych, który odbył się w Warszawie w dniach 29, 30 i 31 grudnia 1917 był pierwszym takim zjazdem. Wzięło w nim udział 145 delegatów reprezentujących 58 Oddziałów. Prezesem honorowym został Stanisław Nowak (pierwszy prezes i współzałożyciel ZNP), a przewodniczącym Jan Woźnicki. Sprawozdanie złożone po zakończeniu Zjazdu dowiodło, że w drugiej fazie Zrzeszenie rozwijało się w szybkim tempie.

Stanisław Nowak

[powrót](#)

Braki w kadrach

Braki dostatecznej liczby wykwalifikowanych pedagogów w latach 1917-1920 sprawiły, że kadry pozostawały nadal ruchome. Niekompetentni nauczyciele nie zawsze uzupełniali braki w swoim wykształceniu. Z tego powodu Zarząd Główny Zrzeszenia w ogólniku z dnia 15 lutego 1918 postanowił, że autentycznym członkiem Zrzeszenia może być nauczyciel, który skończył przynajmniej 4 klasy.

[powrót](#)

Potrzeby materialne Zrzeszenia

Ciężkie czasy oraz rabunkowa gospodarka niemieckich władz sprawiła, że sytuacja finansowa Zrzeszenia nie była najlepsza. Oddział w Płocku 2 lutego 1918 wystąpił z odezwą, w której zwrócił się do zarządów gminnych, sejmików powiatowych, inspektorów szkolnych, okręgowych rad miejskich, właścicieli szkół i Ministerium Oświecenia Publicznego z postulatem o polepszenie warunków życia nauczycieli. Można zauważyć, jak trudno mieli nauczyciele w tamtych czasach. Mimo to starali się jak najlepiej wykonać swoją pracę, bo wiedzieli, że to od młodego pokolenia zależy przyszłość narodu.

powrót

Zjazd Delegatów Stowarzyszeń Nauczycielskich w Piotrkowie

Wielkie znaczenie dla Zrzeszenia miał Zjazd Stowarzyszeń Nauczycielskich w Piotrkowie. Odbił się w dniach 25, 26 i 27 sierpnia 1918r. Brało w nim udział 14 przedstawicieli. Przewodniczącym został Z. Nowicki. Zjazd stwierdził, że oddanie szkolnictwa pod zarząd administracyjno-polityczny spowoduje uzależnienie wychowania młodych pokoleń od aktualnej orientacji politycznej państwa. Liczył, że Rada Stanu wyrazi takie samo zdanie. Powołał również Związek Polskich Towarzystw Nauczycielskich w celu utrzymania kontaktu między zrzeszeniami.

powrót

Niezapomniana jesień 1918

Burzliwe dni listopada 1918 zapisały się na kartach historii nauczycielstwa. To właśnie oni bezpośrednio uczestniczyli w likwidacji władz okupacyjnych i odbudowie Państwa Polskiego. 13 października Zarząd Główny Zrzeszenia wydał oświadczenie:

„Ojczyźnie swojej uroczyste przyrzeczenie, iż wszystkie siły swoje i życie swoje, a w potrzebie krew i ubogie mienie swoje ku pomnożeniu Jej kultury i dobrobytu, ku utrwaleniu Jej niezawisłości i wolności, ku rozwojowi szczerze demokratycznych Jej urzędzeń państwowych i społecznych gorącym sercem ofiaruje.”

Starano się aby szkolnictwo działało w myśl szacunku dla uczuc, ambicji i inicjatywy społeczeństwa. Nie chciano, żeby w nauczaniu kierowano się paragrafami i biurokracją tylko poszanowaniem dla ludzi.

[powrót](#)

Niezapomniana jesień 1918

Na drugim Zjeździe Delegatów Zrzeszenia Nauczycielstwa w Warszawie, który odbył się 1 i 2 listopada 1918, zatwierdzono deklarację z dnia 13 października tamtego roku. Zjazd zażądał od władz uregulowania do 1 stycznia 1919 wszelkich zobowiązań finansowych wobec nauczycieli.

Wezwano ogół nauczycielstwa do włączenia wszystkich swoich sił i całego czasu w pracę w szkole i poza nią. Zjazd zaprotestował również wobec chęci podporządkowania szkolnictwa pod władzę administracyjną.

[powrót](#)

Maria Gubernat

„Cieżka droga do wolności”

opiekun merytoryczny: Monika Pawlica

Walka o wolność w Czarnej Wsi.

Starania nauczycieli widac było już przed wybuchem wojny. 11 listopada 1889 w Czarnej Wsi uchwalono jednomyślnie otwarcie szkoły, która zaczęła kształcić uczniów od września 1900 roku. Kierownikiem tej szkoły został Karol Gajewski. Podczas Wielkiej Wojny kadra pedagogiczna dołożyła wszelkich starań aby ucząca się tu młodzież nie zapomniała swojego pochodzenia i historii.

18 października 1913 w szkole uczczono śmierć księcia Józefa Poniatowskiego. W 1914 roku Karol Gajewski wraz z innymi nauczycielami został powołany do służby wojskowej. Od 9 lutego budynek szkoły został przekazany wojsku.

Dnia 7 października 1915 roku w szkole odbyła się uroczystość na cześć Cesarza Franciszka Józefa I, dowodzi to jakim wielkim szacunkiem darzyła go społeczność szkolna. Uczniowie brali udział w zbiórkach dla potrzebujących.

powrot

Walka o wolność w Czarnej Wsi.

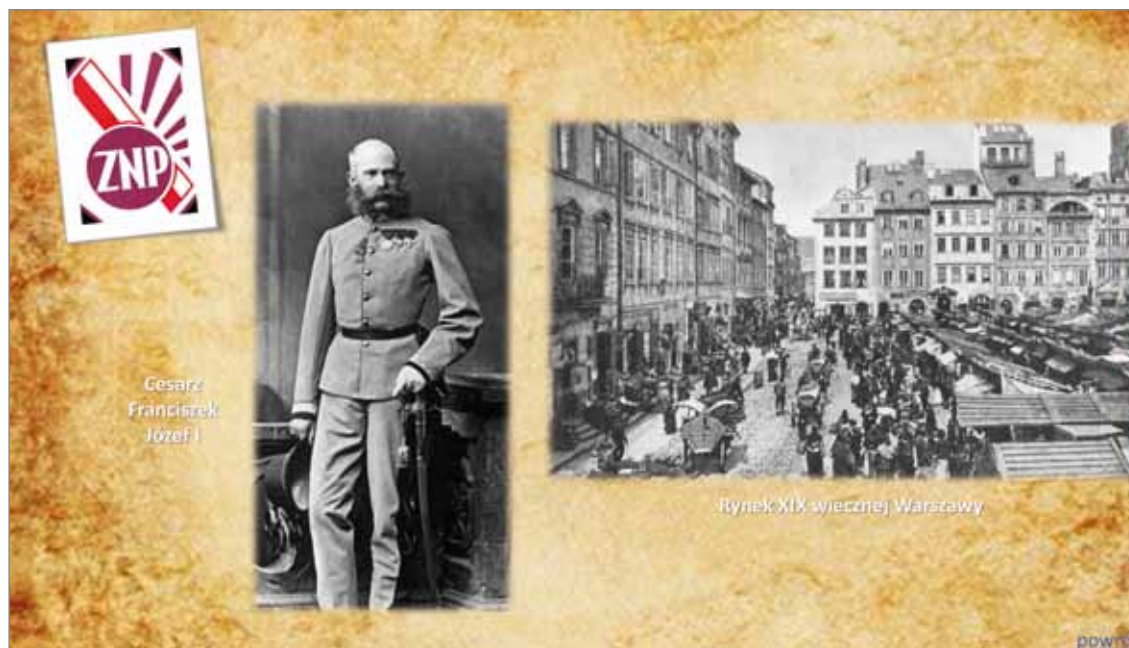
8 listopada 1916 zorganizowano uroczystość z powodu proklamacji 5 listopada. Młodzież brała udział w manifestacjach na terenie Krakowa. W roku szkolnym 1917/18 uczniowie uczestniczyli w obchodach z okazji 3 maja.

12 października 1918 uczniowie uczestniczyli w proklamacji niepodległej Polski, zorganizowanej przez Radę Regencyjną w Warszawie. Z powodu odzyskania wolności przez Polskę, kierownik szkoły wygłosił przemowę, w której obiecał, że kadra nauczycielska dołoży wszelkich starań aby wychować nowe pokolenia, które będzie bronić Polski i dbać o jej przyszłość. Wszystkie te działania potwierdzają, jak ważne dla nauczycieli było zachowanie polskości w tym młodym pokoleniu.

powrot

Maria Gubernat
 „Ciężka droga do wolności”

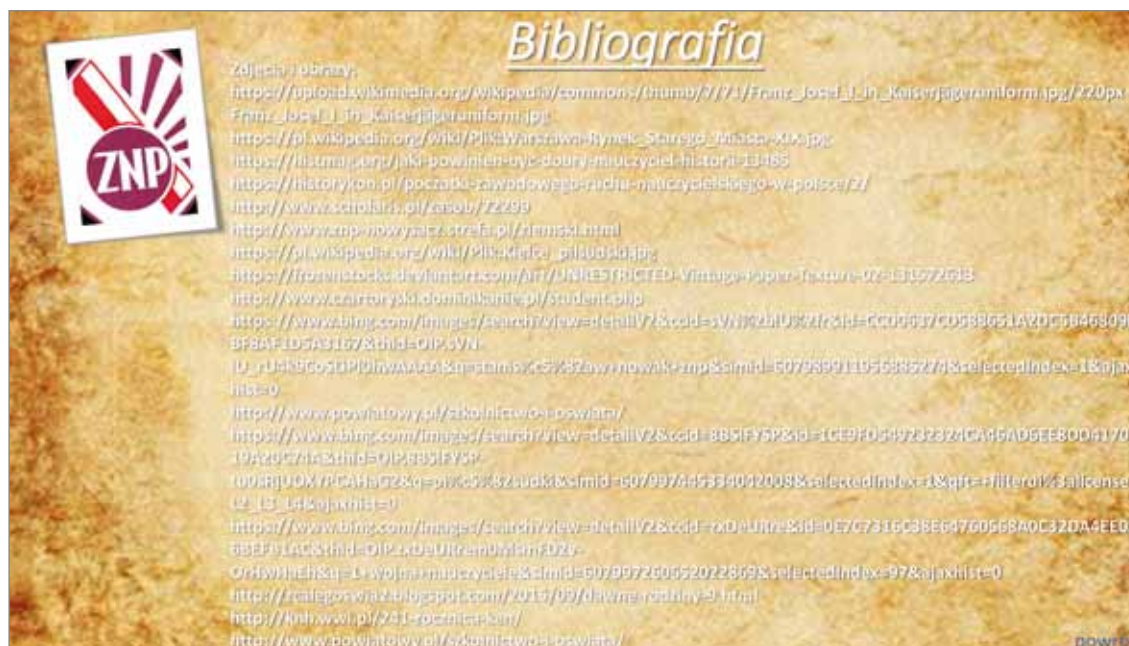
opiekun merytoryczny: Monika Pawlica

Cesarz
Franciszek
Józef I

Rynek XIX-wiecznej Warszawy

PDW 01

Bibliografia

Zajęcia 1.06.2017:

- https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/71/Franc_Jozef_I_in_Kaiserjageruniform.jpg/220px-Franc_Jozef_I_in_Kaiserjageruniform.jpg
- https://pl.wikipedia.org/wiki/PikiWarszawa-Rynek_Starego_Placa-XIX.jpg
- <https://histma.com/plki-powinien-byc-douryemuczyciel-historii-13485>
- <https://historykon.pl/pocztka-zawodowego-radia-nauczycielkiego-w-polsce/2/>
- <http://www.scholix.pl/casob/72299>
- <https://www.znp-nowyacz.creka.pl/zimaski.html>
- https://pl.wikipedia.org/wiki/PikiKielce_piki0000.jpg
- <https://freemintobacco.de/infocent.com/pl/PINKBETRICTED-Vintage-Paper-Texture-02-131572618>
- <http://www.zairor.pl/dominikantepi/student.php>
- <https://www.zabing.com/images/search?view=detailV2&cid=5VJ762bUx7Z768h=6009037C09689651A2D5B8463090BF8AF1D5A31167&hid=01P3VN>
- http://u_rud1960dPR0lnwAAUa&n=stams%2F%3Zaw%nowak+znp&mid=507989911956885277&selectedIndex=1&njax=0
- <http://www.powiatowypilski/infocent/poswita/>
- <https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&cid=8851F5P286=1CE9F0549232324CA46AD6EE80D617019A2057A2&hid=01P3B5FV39>
- <http://www.zabing.com/images/search?view=detailV2&cid=5079899119568852008&selectedIndex=1&qtr=filterof3a1license=01B14&njax=0>
- <http://www.zabing.com/images/search?view=detailV2&cid=50798991195688520228693&selectedIndex=97&njax=0>
- <http://redagowia.wielkopolska.com/2015/09/dziwna-rodziny-3.html>
- <http://psh.wol.pl/241-rodziny-3.html>
- <http://www.powiatowypilski/infocent/poswita/>

PDW 01

3

MIEJSCE

Maria Gubernat
„Cieźka droga do wolności”
opiekun merytoryczny: Monika Pawlica

Dr Jan Tomasz Dziedzic- Nauczyciel Dziedzictwa

Jan Tomasz Dziedzic to bardzo ważna postać związana z podhalem i jego odrodzeniem. Mój wybór padł na niego m.in. ze względu na to, że był nauczycielem w c.k. Gimnazjum w Nowym Targu (obecnie Liceum im. Seweryna Goszczyńskiego). Sam jestem uczniem szkoły, której budynkiem jest była bursa sąsiadująca właśnie z tym liceum, a także mieszkańcem Czarnego Dunajca. Dbał o wykształcenie młodych Polaków i o to aby nie zapomnieli o swojej tożsamości narodowej. Nie bał się działać w konspiracji. W trakcie odzyskiwania niepodległości był czołową postacią a także jego śmierć była tragiczna. Przy okazji konkursu chciałbym także zaprezentować, że Czarny Dunajec także ma swoich bohaterów.

Jan Tomasz Dziedzic

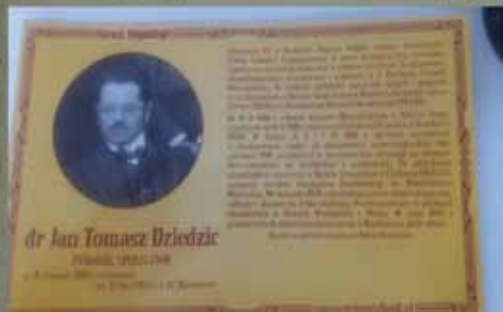
Urodził się 15 Listopada w 1881 r. w Gorlicach. Po ukończeniu studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim, uczył historii i geografii w c.k. Gimnazjum w Nowym Targu. Działal na rzecz niepodległości za co został aresztowany i osadzony w X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej. W 1914 roku był członkiem Komitetu dla Sprawy Spisza i Orawy, a także Powiatowego Komitetu Narodowego, od 15 lutego 1918r. Komitetu Obywatelskiego w Nowym Targu i od 10 października 1918r. Sekretarza PON (powiatowa Organizacja Narodowa. W czasie odzyskiwania niepodległości na podhalu (31 października- 1 listopada) uczestniczył w odbieraniu władzy od administracji austro-węgierskiej. Zmarł w 1943 roku w obozie koncentracyjnym KL Mauthausen. Przed tym przetrzymywany był w odosobnieniu przez 4 lata.

Kacper Miętus

„Dr Jan Tomasz Dziedzic – Nauczyciel Dziedzictwa”

opiekun merytoryczny: Adam Błaszczak

Zygmunt Lubertowicz w swoich wspomnieniach tak go opisywał: „moi koledzy Tomasz Dziedzic i Ludwik Czech pracowali dla dobra biednego i głodnego Podhala, zakładając lata przedtem powiatową Składnicę Kolek Rolniczych w Nowym Targu, krzepiąc miasto i powiat mąką, cukrem, naftą i wszelkimi artykułami pierwszej potrzeby. Praca tych kolegów przynosiła chlubę gronu profesorskiemu, a Podhalu pożytek”.

Kartka ta została wykonana w ramach kampanii społecznej, realizowanej jako część projektu „Pierwsz Niepodległy”. Kampania ta ma za zadanie przypomnieć pamięci o walkach o Galicję i Śląsk Cieszyński.

Tradycje na Podhalu.

Jak wspominał Zygmunt Lubertowicz, który również był nauczycielem w Nowym Targu, a także przyjacielem J.T. Dziedzica. Organizowano wiele patriotycznych i integracyjnych spotkań. Jednym z nich był teatr w budynku „Sokół”: „Skromna sala Sokola zamieniała się w dostojną salę klasyczną” oraz „Czasem braliśmy kilka kulis drabiniasty wóz i jechali na niedzielę do Czarnego Dunajca z naszą grupą i zaczynali grę.” Grali także sztukę profesora Kantora ku czci Kazimierza Tetmajera, którego to jubileusz organizował ze związkiem Górali w Zakopanem w 1911 roku. W jego wspomnieniach można znaleźć fragment o tym, iż Towarzystwo Szkoły Ludowej i nauczycielstwo zwykle pomagało we wszystkich uroczystościach a ich specjalnością były obchody 3 Maja.

I Wojna Światowa na Podhalu

W sierpniu 1914 legiony w Nowym Targu wyruszyły z gimnazjum, składały się one z uczniów i nauczycieli.

W 1914 roku bohaterzy z Czarnego Dunajca wzięli sprawy w swoje ręce i opuścili swoją wieś w celu rozprawienia się z zaborcami.

29 sierpnia 1915 roku odbyło się nabożeństwo za poległych legionistów.

3 maja 1917 roku z okazji święta zostało zorganizowane sadzenie lip ku pamięci poległych.

C.K. Gimnazjum ,Bursa i Sokół

Zygmunt Luberdowicz tak opisał gimnazjum: „Gimnazjum nowotarskie mieściło się w czasie pierwszej światowej wojny w dość licznych pomieszczeniach, bo jego własny gmach został w całości zabrany na szpital przeciwgruźliczny”. Dyrektorem w tamtych czasach był Kazimierz Krotoski, historyk i polityk.

Kacper Miętus

„Dr Jan Tomasz Dziedzic – Nauczyciel Dziedzictwa”

opiekun merytoryczny: Adam Błaszczak

Odzyskanie Niepodległości przez Górali.

Tuż przed odzyskaniem niepodległości odbył się manifest Rady Regencyjnej (10 X 1918) Wyzwolenie się spod władzy zaborców miało miejsce z 31 października na 1 listopada 1918 roku tak jak to było w Krakowie. 31 X PKL przejął władzę i Listopada Dyrekcja i nauczyciele ślubowali wierność Rządowi Rzeczypospolitej. Była to duża zasługa polskiego nauczycielstwa, które miało duży wkład w sukces. Wspierali finansowo wojsko polskie. Zapewniali im miejsca do spania, jedzenie i picie. Dbali o ich wyposażenie

Podhale po Wojnie

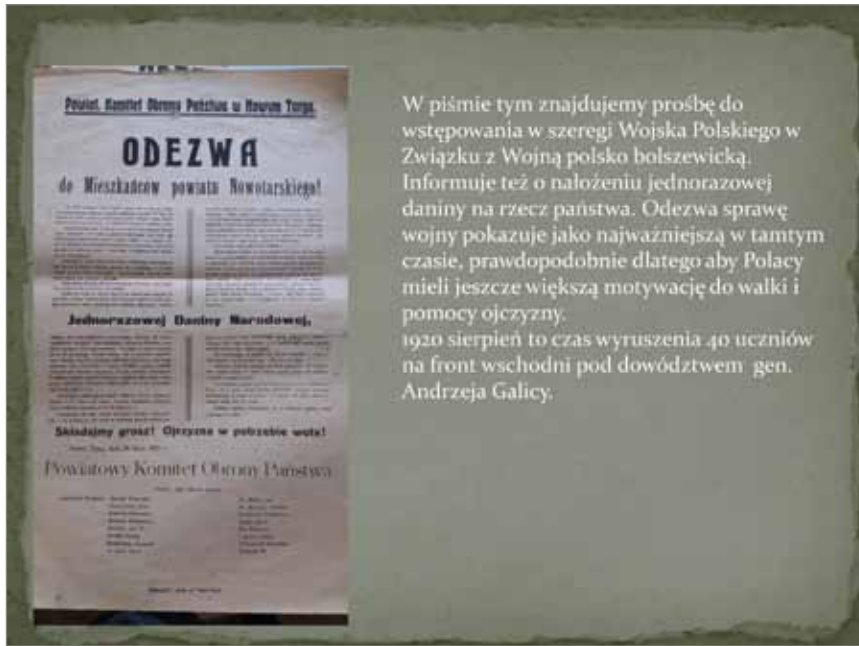
Odezwa ta nawoływała to utworzenia Domu Żołnierza Polskiego, dla żołnierzy, którzy są daleko od domu i nie mają gdzie mieszkać. Będą mogli tam także kształcić się. Będzie też służył do wychowania młodych obywateli w duchu patriotyzmu. Pismo to zachęca również do złożenia datku na tenże Dom. Wagę sytuacji myślę, że podkreślają podpisy bardzo ważnych i szanowanych osób na Podhalu i w Nowym Targu

Kacper Miętus

„Dr Jan Tomasz Dziedzic – Nauczyciel Dziedzictwa”

opiekun merytoryczny: Adam Błaszczyk

„Ojcowie” Niepodległości Podhala

- Jan Bednarski
- Jan Tomasz Dziedzic
- Władysław Orkan
- Zygmunt Wasiewicz
- Andrzej Galica
- Otokar „Brzoza” Brzezina
- Jerzy Lgocki

Otokar „Brzoza” Brzezina i Andrzej Galica

Urodził się 3 marca 1883 w Austro-Węgrzech, zmarł natomiast w Żelazcu 30 sierpnia 1968 roku. Członek, wstąpił do ZWZCZ – Związku Walki Czynnej; po wybuchu I Wojny Światowej znalazł się w Legionach Polskich. Był dowódcą Podhalańskiego Odręgu Wojskowego. Brał udział w Wojnie polsko-bolszewickiej. 4-krrotnie odznaczony Krzyżem Virtuti Militari.

Urodził się w Białym Dunajcu 27 listopada 1873, zmarł 6 czerwca 1943 roku w Majlanach. Razem z Orkanem tworzył szkołę podhalańską. Honorowy Mieszkaniec Miasta Nowy Targ. Walczył w Legionach. Dowódca Brygady Górskiej.

Jan Bednarski i Władysław Orkan

Urodził się w 1860 roku 16 czerwca w Bystrzy, zmarł 7 kwietnia 1926 roku w Nowym Targu. Był inspektorem ludowy c.k. Gimnazjum, burę, szpitala, a także sądu w Czarnym Dunajcu. Jest założycielem Gminy Podhalańskiej oraz Honorowym Członkiem Miasta Nowy Targ. Obecnie jest patronem budynku burdy gimnazjalnej, w której znajduje się muzeum szkoły.

Tak naprawdę nazywał się Franciszek Kuswery Smaczara/Smeczynski. Urodził się 27 listopada 1873 w Porębie Wielkiej. Zmarł 14 Maja 1930 roku w Krakowie. Podczas I Wojny Światowej wstąpił do Legionów Polskich. Został przydzielony wzięty do Naczelnego Komitetu Narodowego. Napisał „Drogą Czwartaków” zawarł tam swoje wspomnienia z Legionów. Oprócz tego stworzył wiele dzieł: dramaty, wiersze, nowele i powieści

Jerzy Lgocki i Zygmunt Wasiewicz

Urodzony 1893, zmarł w 1945r.
„Podhalański bojownik
niepodległości”. Absolwent
Centralnej Szkoły Pożarniczej

Urodzony 1 stycznia w 1874 roku, zmarł w
1926 3 marca 1918. Prezes Ogniaka
Związku Podhalan w Nowym Targu w 1921
roku. Pochowany na cmentarzu w Nowym
Targu.

Podsumowanie

Podsumowując Jan Tomasz Dziedziec to przykład patriotyzmu i dbałości o swoje korzenie. Jako nauczyciel dawał przykład swoim uczniom i zachęcał ich do walki o Polskę niepodległą. Myślę, że mógłby dużo wniesić nawet w dzisiejszych czasach, w których często zapominamy o swojej kulturze, tradycjach i narodowości. Natomiast nauczycielstwo polskie odegrało ważną rolę w organizowaniu wielu spotkań i teatrów patriotycznych. Według mnie podhale w swojej historii ma wielu znakomych patriotów, którzy powinni być znani szerszemu gronu odbiorców.

Kacper Miętus

„Dr Jan Tomasz Dziedziec – Nauczyciel Dziedzictwa”

opiekun merytoryczny: Adam Błaszczak

Kacper Miętus

„Dr Jan Tomasz Dziedzic – Nauczyciel Dziedzictwa”

opiekun merytoryczny: Adam Błaszczyk

Podsumowanie

Podsumowując Jan Tomasz Dziedzic to przykład patriotyzmu i dbałości o swoje korzenie. Jako nauczyciel dawał przykład swoim uczniom i zachęcał ich do walki o Polskę niepodległą. Myślę, że mógłby dużo wnieść nawet w dzisiejszych czasach, w których często zapominamy o swojej kulturze, tradycjach i narodowości. Natomiast nauczycielstwo polskie odegrało ważną rolę w organizowaniu wielu spotkań i teatrów patriotycznych. Według mnie podhale w swojej historii ma wielu znakomitych patriotów, którzy powinni być znani szerszemu gronu odbiorców.

Bibliografia

- Źródła:
 - Utwory Zebrane, oprac. A.Kudasik, Nowy Targ 2003, Wspomnienia Zygmunta Lubertowicz „W c.k. Gimnazjum w Nowym Targu 1916-1918”
 - Odezwa do Mieszkańców powiatu Nowotarskiego, Nowy Targ 1920
 - Odezwa do ludności powiatu Nowotarskiego, Nowy Targ 1918
 - Tablice pamiątkowe na rynku w Czarnym Dunajcu, a także w Budynku LO im. Seweryna Goszczyńskiego w Nowym Targu
 - Opracowania: Beata Kowalik „Nowy Targ 1867-1918 Pół wieku, które zmieniło oblicze miasta”, Nowy Targ 2006
 - Pocztówka dr Jan Tomasz Dziedzic stworzona przez w ramach projektu „Pierwsi Niepodlegli
 - <http://www.niepodlegli.pl/czarna-pocztowka.html>
 - <https://www.polska-online.pl/miasto/nowy-targ>
 - <https://www.gazeta-tygodnik.com.pl/artykuly>
 - <https://polskagoda.org.pl/artykuly>
 - <https://polskagoda.org.pl/artykuly>
 - <http://www.nieobecn.com.pl/index.php?s=grob&id=151458>

„Sprawa Polska podczas I wojny światowej i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie niepodległości”

Spółeczeństwo nauczycielskie miało ogromny wpływ na kształtowanie się postaw patriotycznych naszego narodu. W mojej pracy chciałbym zaprezentować rolę nauczycieli w odzyskaniu Niepodległości.

Zdjęcie przedstawia grupę nauczycieli, 1914 r.

Michał Broszkiewicz

„Sprawa Polska podczas I wojny światowej i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie niepodległości”

opiekun merytoryczny: Edyta Obrat

Sprawa Polska podczas I wojny światowej

Jest rok 1795-w wyniku trzeciego rozbioru Polska znika z mapy Europy, jednak Polacy nie tracą wiary w odzyskanie niepodległości. Kolejne zrywy narodowe nie przynoszą oczekiwanych skutków. Sprawa polska na początku XIX wieku zaczyna interesować państwa zaborcze. Państwa centralne i państwa ententy zabiegają o wcielenie Polaków do swoich armii, kierując do nich odezwy i manifesty.

Odezwa Cara Mikołaja Mikołajewicza

Odezwa wielkiego księcia Mikołaja Mikołajewicza do Polaków ogłoszona 1/14 sierpnia 1914.

Odezwa zapowiadała odrodzenie Polski :
 [...] swobodnej w swej wierze, języku i samorządzie, jednak pod berłem cara.

Brakło konkretyzacji, w jakich granicach Polska miałaby funkcjonować, a nawet jaki miał być zakres samorządu.

Manifest dwóch cesarzy

5 listopada 1916 w wyniku konferencji w Pszczynie władze niemieckie i austro-węgierskie wydały proklamację, z podpisami swych generalnych gubernatorów von Beselera i Kuka, zawierającą obietnicę powstania Królestwa Polskiego, pozostającego w niesprecyzowanej „łączności z obu sprzymierzonymi mocarstwami”.

W akcie tym nie określono granic przyszłej monarchii, a jej status wyrażało słowo „samodzielne” zamiast „niepodległe”, co nie satysfakcjonowało m.in. polskich działaczy narodowych na Śląsku, którzy uznali ogłoszenie tego aktu za działanie pozorne. Dokument ten zawierał natomiast sformułowania dotyczące utworzenia armii polskiej.

Orędzie prezydenta T.W. Wilsona

Dla Polski ważny był 13. punkt:

„Musi zostać stworzone niepodległe państwo polskie, obejmujące terytoria zamieszkałe przez ludność niezaprzeczalnie polską i któremu musi zostać zapewniony wolny dostęp do morza; niepodległość polityczna, gospodarcza oraz integralność terytoriów zamieszkałych przez tę ludność będą zagwarantowane przez konwencję międzynarodową”

Czternaście punktów Wilsona – program pokojowy, który przedstawił 8 stycznia 1918 roku w orędziu do Kongresu prezydent Thomas Woodrow Wilson.

Michał Broszkiewicz

„Sprawa Polska podczas I wojny światowej i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie niepodległości”

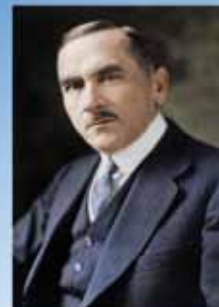
opiekun merytoryczny: Edyta Obrat

Polscy działacze niepodległościowi

Roman Dmowski-współzałożyciel Narodowej Demokracji (endecji, ruchu narodowego). Polski działacz niepodległościowy, postulujący zjednoczenie wszystkich ziem polskich i uzyskanie autonomii w ramach Imperium Rosyjskiego, a następnie odzyskanie niepodległości w oparciu o sojusz z Rosją i ententą, zaś w opozycji do państw centralnych (w szczególności Niemiec). Delegat Polski na konferencję paryską w 1919 i sygnatariusz traktatu pokojowego w Wersalu.

Ignacy Jan Paderewski- polski pianista, kompozytor, działacz niepodległościowy, mąż stanu i polityk. Pod jego bezpośrednim wpływem prezydent W.T. Wilson umieścił w swoim ultimatum uzależniającym, podpisanie przez Stany Zjednoczone Traktatu Wersalskiego. 13. punkt domagający się zgody stron traktatu na rezurekcję Polski – dzięki któremu w traktacie zapisano utworzenie **niepodległego państwa polskiego**.

Od 1919 roku sprawował funkcje premiera, ministra spraw zagranicznych RP.

Otrzymał m.in. Order Orła Białego, francuski Krzyż Wielki Legii Honorowej oraz tytuł Rycerza Wielkiego Krzyża Orderu Imperium Brytyjskiego.

Józef Piłsudski- działacz niepodległościowy, polityk, Naczelnik Państwa oraz Naczelny Wódz Wojska Polskiego. Urodził się na Wileńszczyźnie w rodzinie o silnych tradycjach patriotycznych. Po zdaniu matury rozpoczął studia w Charkowie, gdzie szybko związał się z niepodległościowymi organizacjami konspiracyjnymi. Aktywnie działał w Polskiej Partii Socjalistycznej. W latach 1908-1914 działał w Galicji, był współorganizatorem Oddziałów Strzeleckich, a podczas I wojnie światowej- Legionów Polskich. Po odzyskaniu niepodległości stanął na czele odrodzonej Polski jako Naczelnik Państwa.

Legiony Józefa Piłsudskiego

Legiony Polskie – polska formacja wojskowa, utworzona 27 sierpnia 1914. Początek dała im Pierwsza Kompania Kadrowa, powstała 3 sierpnia 1914 w Krakowie z inicjatywy Józefa Piłsudskiego. Wokół tej formacji zawiązały się polskie organizacje paramilitarne, m.in. oddziały Związku Strzeleckiego, Polskie Drużyny Strzeleckie, a także sekcje Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”.

Michał Broszkiewicz

„Sprawa Polska podczas I wojny światowej i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie niepodległości”

opiekun merytoryczny: Edyta Obrat

Geneza Związku Nauczycielstwa Polskiego

Z inicjatywy **Stefanii Sempołowskiej** 1 października 1905 r. w Pilaszkwie miał miejsce tajny zjazd nauczycieli ludowych Królestwa Polskiego. Efektem zjazdu było powołanie pierwszej zawodowej organizacji nauczycielskiej w Królestwie Polskim, **Związku Nauczycieli Ludowych**. W krótkim czasie do tego związku przystąpiło ponad 1000 nauczycieli.

W grudniu wyłonil się **Polski Związek Nauczycielski**. Przystępujący musieli podpisywać deklaracje, że będą dokładać wszelkich starań, aby w duchu polskim nauczać dzieci języka ojczystego. Tego typu deklaracja spowodowała, że władze carskie wystąpiły z represjami wobec działaczy związku, część z nich straciła pracę i została zmuszona do ucieczki do Galicji.

Legitymacja związkowa z 1909r.

Prezes Stanisław Nowak

Stanisław Nowak (1859-1936) - był pierwszym prezesem Krajowego Związku Nauczycielstwa Ludowego oraz Związku Polskiego Nauczycielstwa Ludowego w Galicji, a następnie ogólnopolskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego Szkół Powszechnych latach 1905 – 1930.

Z Krakowem związał swoją karierę zawodową i społeczną, był nauczycielem z powołania. Śmiało występował przeciwko przestarzałemu systemowi nauczania, przeciw „planom nauczania” i „wpisom” kępującym samodzielność nauczyciela i ucznia. Opowiadał się za jednolitą, ośmioletnią szkołą powszechną, dającą dobre wykształcenie i wychowującą przyszłych gorących patriotów.

Stanisław Nowak

W okresie walki o granice 1918 – 1921 prezes Stanisław Nowak wraz z zarządem przekazuje fundusze Związku na wsparcie wysiłku zbrojnego oraz oddaje lokale siedziby Związku w Rynku Głównym w Krakowie pod użytek Legionów Piłsudskiego.

Julian Aleksander Smulikowski

Julian Aleksander Smulikowski –(1880–1934), pedagog, działacz związkowy, poseł na Sejm RP. Wstąpił w 1906r. do Towarzystwa Pedagogicznego, wiosną został członkiem Krajowego Związku Nauczycieli Ludowych w Galicji (KZNL). Wraz z prezesem Stanisławem Nowakiem przez szereg lat postulował wprowadzenie pragmatyki służbowej, podwyżki wynagrodzeń i pomocy dla byłych nauczycieli.

W okresie I wojny światowej uczestniczył w tworzeniu legionów Naczelnego Komitetu Narodowego w Krakowie i Polskiej Organizacji Wojskowej oraz powstaniu oddziałów Centralnego Biura Szkolnego w zaborze austriackim.

U zarania niepodległości współtworzył projekty ustaw i programów oświatowych. Był gorącym zwolennikiem niezależności szkolnictwa i administracji szkolnej od wpływów politycznych i supremacji kleru.

Zasłynął jako znakomity mówca na wiecach nauczycielskich i podczas wystąpień sejmowych. Zmarł 1934r., pośmiertnie został odznaczony Krzyżem Komandorskim .

Julian Aleksander Smulikowski

Rodowód ZNP

Michał Broszkiewicz

„Sprawa Polska podczas I wojny światowej i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie niepodległości”

opiekun merytoryczny: Edyta Obrat

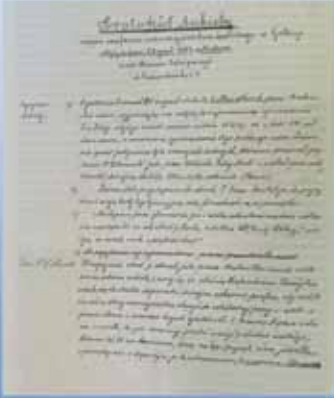
„Ankieta”

28 grudnia 1905 r. w Krakowie przy ul. Franciszkańskiej 4, w sali Muzeum Techniczno-Przemysłowego odbyło się zebranie 520 delegatów z 63 powiatów Galicji reprezentujących nauczycieli ludowych przybyłych na wezwanie z 29 listopada 1905 r.

„Ankiecie” przewodniczył Stanisław Nowak - prezes Towarzystwa Nauczycieli i Nauczycielek Szkół Ludowych i Wydziałowych w Krakowie.

„Ankieta” uchwaliła założenia programowe przyszłej organizacji, przedstawiła przez Stefana Zalewskiego i postanowiła utworzyć „Krajowy Związek Nauczycielstwa Ludowego” (KZNL)

Hymn związkowy

Wiersz: Krystyna Zarbała, Harmonizacja: Ludwika W. Galińska z 1906 roku
 (na temat "Hymnu Związku" - dla dnia 28 grudnia 1905 r.)
 Michał Broszkiewicz

Nauczycielstwo ludowe polskie
 Opatrzony jest przez Boga
 W imieniu narodu polskiego
 Znamy swoje miejsce w nim

Jesteśmy siłą niepodległości
 My nauczyciele polskiego
 Chętni do pracy i do walki
 Za nasz kraj i naszą sprawę

We imieniu polskiego narodu
 My nauczyciele polskiego
 Chętni do pracy i do walki
 Za nasz kraj i naszą sprawę

Opatrzony jest przez Boga
 Opatrzony jest przez Boga
 Opatrzony jest przez Boga
 Opatrzony jest przez Boga

W imieniu polskiego narodu
 My nauczyciele polskiego
 Chętni do pracy i do walki
 Za nasz kraj i naszą sprawę

Opatrzony jest przez Boga
 Opatrzony jest przez Boga
 Opatrzony jest przez Boga
 Opatrzony jest przez Boga

W imieniu polskiego narodu
 My nauczyciele polskiego
 Chętni do pracy i do walki
 Za nasz kraj i naszą sprawę

Pieśń Związku Nauczycielstwa Ludowego w Galicji z 1906r.

Działania ZNP podczas wielkiej wojny

Związek Nauczycielstwa Polskiego podejmował wiele działań podczas I wojny światowej mających na celu pomoc walczącym o sprawę Polską.

Nauczyciele:

a) prowadzili akcje informacyjne poprzez czasopisma:

- „Nowe Tory” – powstały w 1906r.
- „Głos Nauczycielski,” powstały w 1917 r.
- „Sprawy Szkolne” w latach 1906-1917

b) nauczyciele wspierali finansowo walczących o niepodległość:

- w sprawozdaniu z posiedzenia **Wydziału Wykonawczego Zarządu Naczelnego ZPNL** w Krakowie uchwalonego w dniu 15 sierpnia 1914 r. czytamy:

[...] „przeznaczyć 500 Koron na Legiony polskie, wpłacając tę kwotę do Polskiego Skarbu wojkowego. Do wszystkich Ognisk nauczycielskich uchwalono wysłać gorące wezwanie do popierania ruchu zbrojnego narodowego przez zasilenie funduszków, zbieranie darów, agitację”.

- w sprawozdaniu z posiedzenia **Wydziału Wykonawczego Zarządu Naczelnego ZPNL** z dnia 30 sierpnia 1914 r. w związku z powołaniem do życia „**Legiony polskie**” uchwalono :
 - wydać odezwę do nauczycielstwa, by wszystkie swoje siły oddało na usługi Legionów,
 - opodatkowało się, co najmniej po 2 % miesięcznej płacy, na cele Legionów,
 - oddało się na usługi Naczelnego Komitetu Narodowego, pełniąc rolę pośrednika między poszczególnymi departamentami a społeczeństwem.

Michał Broszkiewicz

„Sprawa Polska podczas I wojny światowej i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie niepodległości”

opiekun merytoryczny: Edyta Obrat

c) nauczyciele aktywnie walczyli o niepodległość wstępując w szeregi Legionów Polskich:

Na spotkaniu Wydziału Wykonawczego Zarządu Naczelnego ZPNL z 30 sierpnia 1914 wpisano również :

Aby nauczycielom ułatwić wstępowanie w szeregi Legionów, uchwalono:

- przygotować wzór podania do Ministerstwa wyznań i oświaty,
- zezwolenie na służbę wojskową w Legionach z zachowaniem wszystkich praw zawodowych,
- porozumieć się z Departamentem wojskowym Naczelnego Komitetu Narodowego aby ten przyspieszył pomyślne załatwienie wniesionych podań.

• Już w pierwszym roku wojny zaszły w ZPNL duże zmiany. Wojska rosyjskie zajęły część Galicji Wschodniej i czasowa okupacja tych ziem spowodowała zamknięcie wielu szkół oraz emigrację części nauczycielstwa lub zmianę miejsca zamieszkania. Ponad połowa nauczycieli została bez zajęcia, co przyniosło pogorszenie ich sytuacji materialnej. W tych warunkach na kilka miesięcy zamarł ruch związkowy w przeważającej liczbie Ognisk miejscowych, jak i we władzach naczelnych.

• Wojna i ciężkie warunki życia wpłynęły mobilizująco na kobiety – nauczycielki, które w wielu przypadkach stały się głową rodziny. Wyraźniej postępowała feminizacja zawodu. Zdarzało się, że nauczyciele po spowodowanej wypadkami wojny przerwie w pracy szkolnej nie wracali do zawodu. Jednak procent strat mężczyzn w zawodzie nauczycielskim spowodowany odejściem był znacznie mniejszy w porównaniu z liczbą tych, którzy byli wezwani do wojska, a następnie ginęli na froncie, dostawali się do niewoli czy zmarli w różnych okolicznościach związanych z sytuacją wojenną.

• Związek, dopiero na początku 1917 roku, po uzupełnieniu składu władz naczelnych podjął normalną działalność. Doprowadził do kolejnego dziewiątego zjazdu delegatów, który odbył się 29 – 30 września 1917 roku w Krakowie. Przyczynił się on znacznie do wzrostu liczebności członków i ognisk, do umocnienia organizacyjnego. Oceniano, że Związek liczył wówczas 117 Ognisk i zrzeszał 6 tysięcy członków.

Po krótkiej przerwie, spowodowanej pierwszymi latami wielkiej wojny, Związek zajął wyraźne stanowisko polityczne, popierając Związek Strzelecki i czyn formowania Legionów. Naczelny Zarząd ZPNL zachęcał nauczycielstwo ludowe do poparcia zbrojnych organizacji, a nawet starania, aby zaciąg nauczycieli w szeregi legionowe był uznany przez krajowe władze szkolne [...] „bez straty płacy i czasu służby”

Józef Rolski (nauczyciel) - po wybuchu I wojny światowej wstąpił do Legionów Polskich. Służył w szeregach 4 kompanii I batalionu 1 Pułku Piechoty w składzie I Brygady. Walczył w bitwie pod Laskami.

Część nauczycielstwa związkowego Galicji materialnie poparła organizację Piłsudskiego, niektóre Ogniska składały swoje skromne fundusze na wzrastające liczebnie Legiony. Znaczna liczba nauczycieli, działaczy związkowych, pracowała w Naczelnym Komitecie Narodowym (NKN)

Na posiedzeniu Zarządu Naczelnego ZPNL w dniach 13 i 14 maja 1917 r. stwierdzono:

[...] „za pośrednictwem Zarządu Naczelnego złożyło nauczycielstwo przeszło 16 000 K. na cele Legionów nie licząc ofiar składanych wprost do kasy NKN”.

W obliczu oczekiwanej wolności cichły nieco spory polityczne, społeczne, mało znaczenie organizacyjnych różnic zrzeszającego się nauczycielstwa.

Uległ zmianie stosunek Związku do Rady Szkolnej Krajowej, która popierała nauczycielstwo ludowe w różnych jego staraniach o poprawę bytu w ciężkich latach wojny.

Mimo bardziej niż przed wojną lojalnej postawy Związku wobec władz, jego wizja polityczna i ekonomiczna państwa wiązała je z ustrojem demokratycznym, czego dano wyraz w okólniku ZPNL z 1918 r. – stwierdzając między innymi:

[...] „lud w przyszłej Polsce będzie się czuł prawdziwie wolny i samodzielny, a kwestia klasy robotniczej będzie załatwiona po myśli zadań jej przedstawicieli”.

Michał Broszkiewicz

„Sprawa Polska podczas I wojny światowej i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie niepodległości”

opiekun merytoryczny: Edyta Obrat

Józef Piłsudski i ZNP

Józef Piłsudski już przez I wojnę światową, a więc u zarania Związku miał kontakty z twórcami tej organizacji (Stanisławem Nowakiem oraz Julianem Aleksandrem Smulikowskim).

W roku 1913 Józef Piłsudski brał udział w kursach szkoleniowych dla nauczycieli związkowych jako wykładowca z zakresu „Obronności Kraju”.

1 lipca 1926 roku dzięki wsparciu Józefa Piłsudskiego zostaje uchwalona ustawa autorstwa Juliana Smulikowskiego – wiceprezesa ZNP „O stosunkach służbowych nauczycieli” (Pragmatyka), którą można nazwać pierwszą Kartą Nauczyciela.

Historia i tradycja Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Króla Kazimierza Wielkiego w Bochni

W walce o niepodległość wśród naszej społeczności ogromny wpływ wywarła działalność Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcącego im. Kazimierza Wielkiego w Bochni .

Historia I Liceum w Bochni rozpoczyna się w 1817 r., gdy Polski nie było na mapach świata. Bocheński proboszcz – ks. Pius Rieger założył szkołę, w której przez następne pół wieku obowiązkowym językiem był język niemiecki. Mimo tego uczniowie aktywnie włączali się w burzliwe wydarzenia powstania listopadowego i konspirację galicyjskie. Przed Wiosną Ludów 1848 r. istotne zmiany przyniosło powstanie Austro–Węgier i wprowadzenie autonomii w Galicji w 1867 r. W szkole na stałe zagościł język polski.

Od 1912r. jako przedmiot nadobowiązkowy prowadzono naukę strzelania i ćwiczenia wojskowe, lekcje z tego przedmiotu prowadził nauczyciel Michał Dąbrowski. W miastach powiatu bocheńskiego istniało towarzystwo gimnastyczne „Sokół” - do jego bocheńskiej filii należała głównie młodzież gimnazjalna. Działały również dwie inne organizacje: „Zarzewie” i „Promień”, połączyły się one w 1908r. w Związek Walki Czynnej (ZWC). Związek Walki Czynnej kierował szerszą i jawną organizacją: Związkiem Strzeleckim, którego oddział powstał w Bochni 6 stycznia 1913r.

Sztandar Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”

Kazimierz Sosnkowski –
członek Związku Walki
Czynnej

Wielu bocheńskich gimnazjalistów zaangażowało się czynnie w działalność niepodległościową, -wstąpili do Legionów Józefa Piłsudskiego. Na frontach wielkiej wojny zginęło 5 nauczycieli i 52 uczniów z bocheńskiego gimnazjum.

„Zarzewie” - organ
Organizacji Młodzieży
Niepodległościowej

Michał Broszkiewicz

„Sprawa Polska podczas I wojny światowej i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie niepodległości”

opiekun merytoryczny: Edyta Obrat

Podsumowanie

Mam nadzieję, że moja prezentacja przybliżyła Państwu kwestię Sprawy Polskiej podczas I wojny światowej i wkładu nauczycielstwa polskiego w odzyskanie niepodległości. Uważam, że nauczyciele odegrali ważną rolę podtrzymując ducha Narodu i krzewiąc patriotyzm wśród młodego pokolenia Polaków.

Bibliografia

- Chwałba A., 2000, „Historia Polski 1975 – 1918”, Wydawnictwo Literackie, Kraków;
- Grześ B. (red), 2000, „Związek Nauczycielstwa Polskiego”, Wydawnictwo Technologii Eksploatacji, Warszawa;
- Grześ B. (red), 2006, 100 lat ZNP – „Ludzie, fakty, sprawy, wydarzenia”, Wydawnictwo Pedagogiczne, Warszawa;
- Jagiełło B. (red), 1993, „Encyklopedia Szkolna – Historia”, Wydawnictwo WSiP, Warszawa;
- Kalisiewicz D., (red), 1980, „Encyklopedia Popularna PWN”, Wydawnictwo Naukowe PWN, Polska;
- Lenartowicz P. (opr.), 2009, „Przegląd Historyczno-Oświatowy”, Wydawnictwo Pedagogiczne, Kielce;
- Librowski M. (red), 1964, „XX Lat Polski Ludowej”, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa;
- Pilikowski J., 2005, „Szkolny Słownik Historii Polski”, Wydawnictwo Zielona Sowa, Warszawa;
- Roszak S., Łaszewicz A., 2017, „Śladami Przeszłości” Wydawnictwo Nowa Era, Warszawa
- www.agh.edu.pl (dostęp 11.05.2018);
- www.ank.gov.pl (dostęp 11.05.2018);
- www.history.house.gov/Blog/Detail (dostęp 11.05.2018)
- www.ipnb.nina.gov.pl/a/biografia/julian-aleksander-smulikowski (dostęp 11.05.2018)
- www.kbc24.pl (dostęp 11.05.2018)
- www.pwn.pl (dostęp 11.05.2018);
- www.rewolucja1905.pl/tagi/zwiazek-nauczycieli-ludowych/ (dostęp 11.05.2018)
- www.wielkopolska.ohp.pl (dostęp 11.05.2018)
- www.wikipedia.pl (dostęp 11.05.2018)
- www.znp.edu.pl (dostęp 11.05.2018);
- www.ilo.pl/historia/i-wojna-swiatowa (dostęp 11.05.2018)

Dziękujemy za uwagę
Zespół Szkół Gminnych im Lotników Polskich
w Nieszkowicach Wielkich

Opiekun
Edyta Odrał

Zebrał i opracował:
Michał Broszkiewicz

5

MIEJSCE

Michał Broszkiewicz

„Sprawa Polska podczas I wojny światowej i wkład nauczycielstwa polskiego
w odzyskanie niepodległości”

opiekun merytoryczny: Edyta Odrał

Lekcja 1

Temat: Wielka Wojna

1. *Przyczyny pośrednie:*
 - a) Zjednoczenie Niemiec i Włoch
 - b) Wojna rosyjsko-japońska
 - c) „Kocioł Bałkański”
 - d) powstanie bloków polityczno-militarnych – TRÓJPRZYMIERZE, TRÓJPOROZUMIENIE
 - e) wyścig zbrojeń
2. *Przyczyna bezpośrednia*
 - zamach w Sarajewie na arcyksięcia Franciszka Ferdynanda – 28 lipca 1914 roku – Gavrilo Princip
3. *Plan wojny brytyjskiej i przekształcenie się działań zbrojnych w wojnę pozycyjną – walki między trójprzymierzem a trójporozumieniem na frontach zachodnim i wschodnim*
4. *Zakończenie działań wojennych – pokój w Brześciu (3 marca 1918), rozejm w Compiègne (11 listopada 1918), pokój w Wersalu (28 czerwca 1919)*

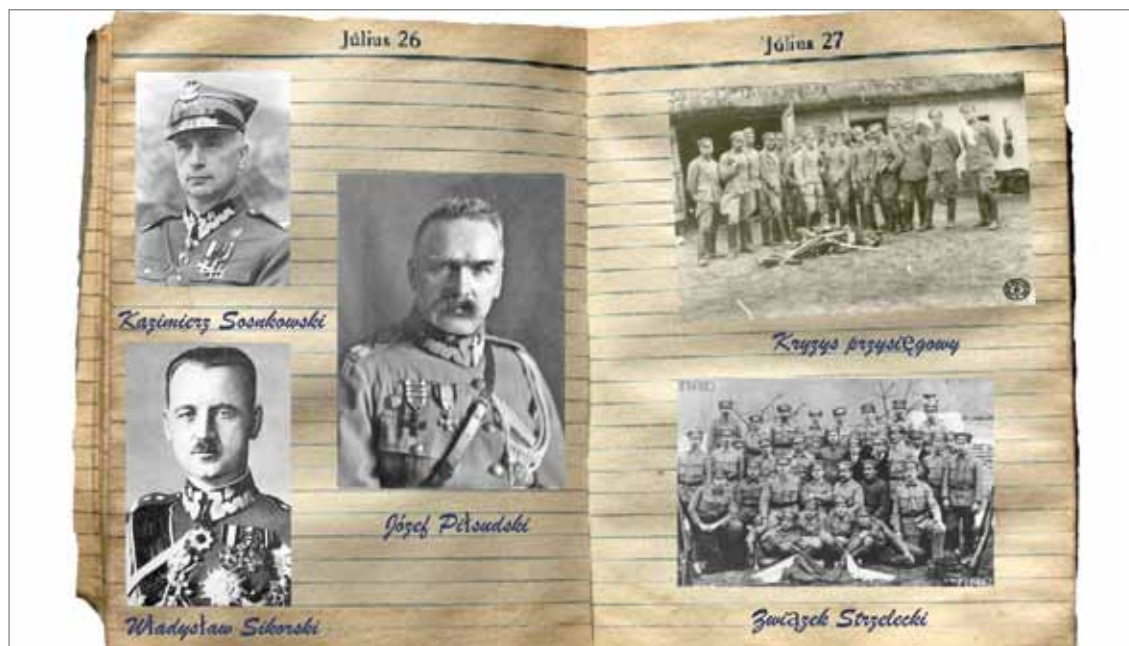
Lekcja 2

Temat: Polacy w walce o niepodległość

1. Organizacje niepodległościowe:

- Związek Walki Czynnej (1908) – Kazimierz Sosnowski
- Związek Strzelecki – Łwów – Władysław Sikorski
- Towarzystwo „Strzelec” – Kraków – Józef Piłsudski
- Polskie Drużyny Strzeleckie – Roman Dmowski
- Drużyny Podhalańskie, Drużyny Bartoszwowe – PSL
- Polska Organizacja Wojskowa

2. Kryzys przysięgowy 1917 – odmówienie złożenia przysięgi cesarzowi Austro – Węgier przez Józefa Piłsudskiego oraz Brygady I i III Legionów Polskich

Lekcja 3

Temat: Legiony Polskie w Michałowicach

6 sierpnia 1914 roku oddziały 1 Brygady Legionów Polskich pod dowództwem Tadeusza Kasprzyskiego wyruszyły z Łąckowskich Olsandrów w kierunku Kielc. Około godziny 9:00 żołnierze dotarli do Komory Celnej w Michałowicach na granicy z Królestwem Polskim. Wśród ochrzystów radości i sygnałe trąbki obalono tujejsze stopy graniczne. Legioniści splądrowali także budynki Urzędu Celnego, gdzie mogli znaleźć m.in. broń palną. Przez okna wyrzucano carskie portrety i napisy w języku rosyjskim. Następnie żołnierze udali się w okolicę dworu michałowickiego. Po południu Kompania wyruszyła dalej w kierunku Słomniń.

Mieszkańcy Michałowic spoglądali na polskich żołnierzy z niepokojem. Bałi się, że Rosjanie mogą wrócić i oskarżyć za wspieranie polskich oddziałów. Jednak kilku młodych patriotów wstąpiło w szeregi Legionów Polskich i pomaszeroowało razem z legionistami do Kielc.

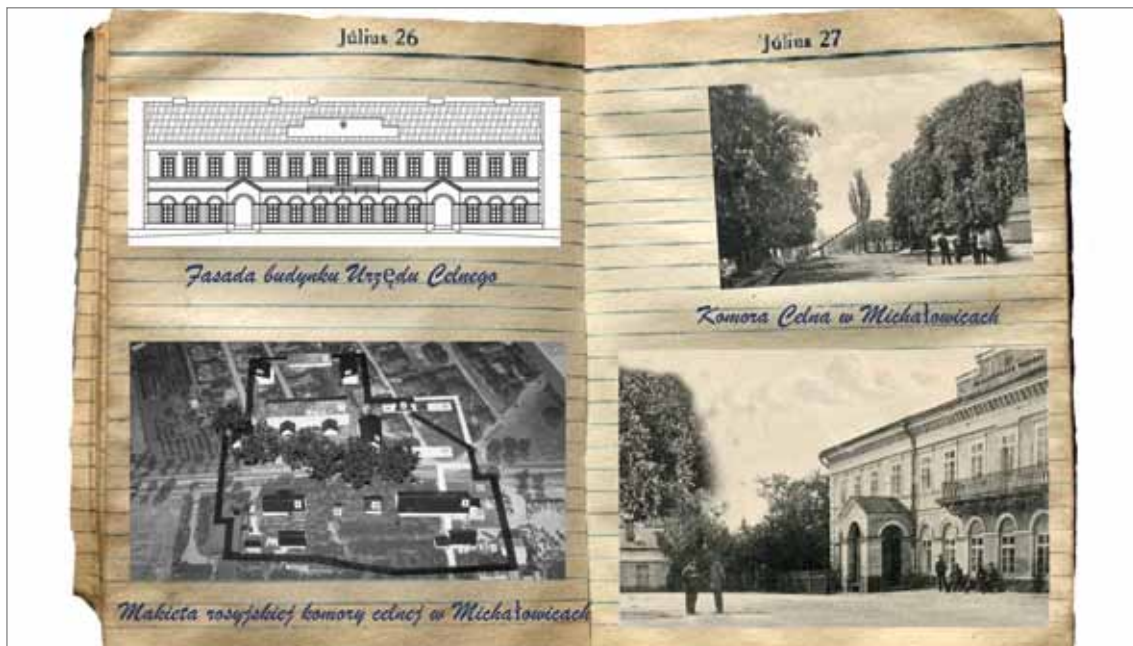
6

MIEJSCE

Krzysztof Miś

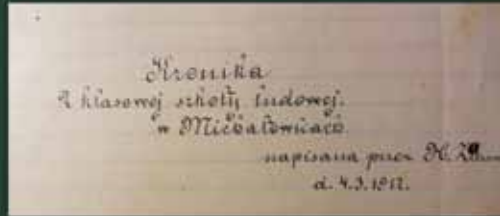
„Droga do niepodległości przez szkołę w Michałowicach”

opiekun merytoryczny: Elżbieta Siekierzyńska

Lekcja 4

Temat: Szkoła w Michałowicach w okresie pierwszej wojny światowej – zapisy z Kroniki Szkolnej Heleny Zdanowskiej

W okresie 1915 – 1917 kierownikiem szkoły była Helena Zdanowska z wileczkowskiego dworu, uczyła także religii oraz pisała Kronikę Szkolną, w której oprócz wydarzeń z historii szkoły możemy znaleźć opis ówczesnej wsi.

„Wios Michałowice, w Gub. Kieleckiej, powiecie Miechowskim położona przy szosie Krahowsko – Warszawskiej, w pasie granicznym – oddalona osiem kilometrów od Krahowa, liczy 1359 mieszkańców. Przepływa przez nią rzeka Dębunia, która wpada do Wisły niedaleko Mogiły, leżącej pod Krahowem. Położenie wsi jest pagórkowate i lesiste (...)

Wios dziś za czasów rosyjskich istniały tu, komora celna, posterunek służby pogranicznej, poczta, telegraf jałtoż i szkoła.

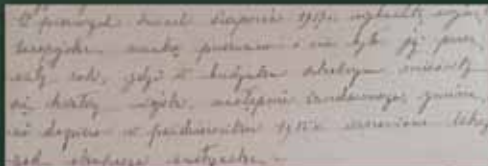
Odtąd istnieje szkoła w Michałowicach nie wiadomo, gdyż wszystkie papiery gminne i akta szkolne wojska zniszczyły (...), szkoła ta istniała już od roku 1870, budynek tenże zajmuje obecnie gmina i żandarmeria.

W roku 1907 zaczęto budować nową szkołę, której otwarcie nastąpiło w 1908 roku.”

Lekcja 5

Temat: Sytuacja w szkole na początku Wielkiej Wojny

„W pierwszych dniach sierpnia 1914 r. wybuchła wojna europejska, naukę przerwano i nie było jej przez cały rok, gdyż w budynku szkolnym mieściły się kwatery wojsk, następnie żandarmerii gminnej. Dopiero w październiku 1915 r. wznowiono lekcje pod okupacją austriacką.”

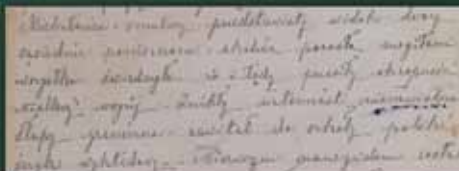

Autorka kroniki słowami „okupacja rosyjska” (we wcześniejszych fragmentach) i „okupacja austriacka” podkreśla swoje negatywne nastawienie do zaborców.

Lekcja 6

Temat: Język polski wykładowy...

„Michałowice smutny przedstawiały widok, dwory są ślednie poniszczone – ołolica porośła mogiłami, wszystko świadczyło, że i tu, dy przeszły okropności wielkiej wojny. Zniżyły natomiast nienawisze ślupy graniczne – zawitał do szkoły polski język wykładowy”

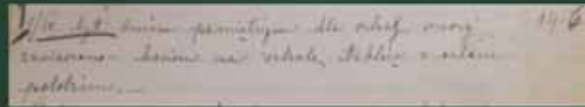
Po obaleniu słupów granicznych do szkoły powrócił język polski

Lekcja 7

Temat: Orzeł polski wraca nad tablicę

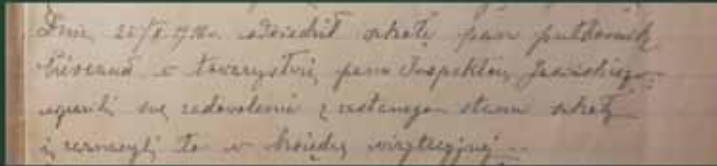
„1 września 1916 r. był dniem pamiętnym dla szkoły naszej zawieszono bowiem na szkole tablicę z orłem polskim.”

Lekcja 8

Temat: Piłsudski w szkole

„Dnia 26 października 1916 roku odwiedził szkołę pan pułkownik Piłsudski w towarzystwie pana Inspektora Jasińskiego wyraził swe zadowolenie z zastanego stanu szkoły i zaznaczył to w księdze wizytacyjnej.”

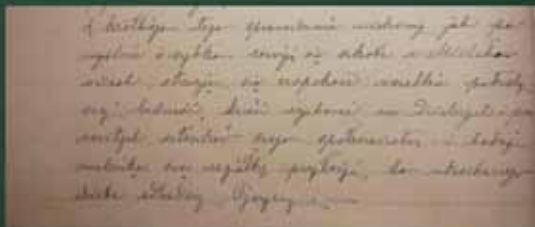

Lekcja 9

Temat: Patriotyzm Zdanowskiej

„Z krótkiego tego sprawozdania widzimy jak pomyślenie i szybko rozwijała się szkoła w Michałowicach, starając się zaspokoić wszelkie potrzeby ludności, dzieci wychować na dzielnych i pracowitych członków swego społeczeństwa i bodaj małymi swą cegiełką przyłożyć do ukończonego nieba odbudowy Ojczyzny”

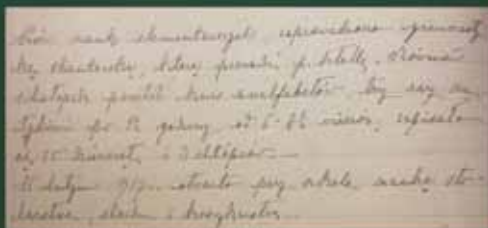
Osoba i postawa Pani Heleny Zdanowskiej miała i nadal ma ogromne znaczenie historyczne i patriotyczne dla społeczności Michałowic. Założenie i prowadzenie przez nią krótkiej szkoły przyczyniło się do tego, że możemy się wiele dowiedzieć, a dzięki temu pamiętać.

Lekcja 10

Temat: Zajęcia dodatkowe w szkole na początku XX wieku? – Czemu nie?

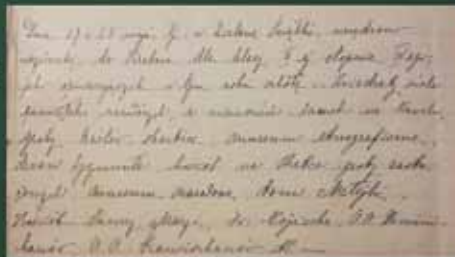
„Prócz nauk elementarnych zaprowadzono gimnastykę szantowską, którą prowadzi pan Sztella. Również 1 listopada powstał kurs analfabetów, trzy razy na tydzień po 1,5 godziny do 6 do 7,30 wieczór, zapisano się 15 dziewcząt i 3 chłopców. W lutym 1917 roku otwarto przy szkole naukę stoлярstwa, śledzi i koszykarstwa. 6 marca br. otwarto ochronkę...”

Lekcja 11

Temat: Wycieczka do Krażowa

„Dnia 27 i 28 maja tj. w Zielone Świątki urządzono wycieczkę do Krażowa dla klasy drugiej stopnia czwartego, jako opuszczających w tym roku szkołę. Zwiedzali wiele pamiątek narodowych, a mianowicie: Zamek na Wawelu, Groby Królów, skarbiec, muzeum etnograficzne, dzwon Zygmunta, kościół na Skałce, groby zasłużonych, muzeum narodowe, dom Matejki, Kościół Panny Maryi, św. Wojciecha, O.O. Dominikanów, O.O. Franciszkanów itd.”

Dzieńci tej wycieczce uczniowie mogli zobaczyć miejsca historyczne dawnej stolicy Polski – Krażowa.

Lekcja 12

Temat: Uczczenie setnej rocznicy śmierci Tadeusza Kościuszki

„Dnia 15 października 1917 roku jako setną rocznicę śmierci Tadeusza Kościuszki odprawił miejscowy proboszcz uroczystą Mszę Świętą z kazaniem, na którym sławie cnoty wodza; przyczem był pochód tą drogą, przy której jako mniemają szedł Kościuszko idąc do Luborzycy i Pińczowa. Następnie jeden z obywateli, pan Strumięło wygłosił mowę.”

Lekcja 13

Temat: Wolna polska szkoła

„Jednym z ważniejszych wydarzeń dla szkoły miejscowej stało się przejście szkolnictwa z zarządu okupacji austriackiej pod zarządek nauki polskiej, nastąpiło to w końcu października 1917 roku.”

Było to wydarzenie, które zakończyło starania o odzyskanie wolnej polskiej szkoły

BIBLIOGRAFJA

- Dr Kłenczyk L.: Wystawa we Lwowie w 1894 roku. Szkoły. Drukarnia „Czasu” 1894 Krańców
- Roszał S., Łaszczewicz A.: Śladami przeszłości – podręcznik do historii klasy trzeciej gimnazjum. Wyd. Nowa Era Warszawa 2017, 244 – 278.
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Michałowickiej „Nad Dębnią”: *Naddniebiński pejzaż*, 2006, 1(9); 2006, 4(12)/2007, 1-4(13-16); 2009, 1(21); 2010, 3-4(27-28); 2013, 3-4(35-36); 2014, 2(38); 2014, 4(40); 2015, 1-2(41-42)
- Zdanowska H.: Kronika 2 - klasowej szkoły ludowej w Michałowicach

Krzysztof Miś

„Droga do niepodległości przez szkołę w Michałowicach”

opiekun merytoryczny: Elżbieta Siewkierzyńska

Podsumowanie konkursu

Uroczystość, Galę Finałową Konkursu „Sprawa Polska podczas I wojny światowej i wkład nauczycielstwa polskiego w odzyskanie niepodległości”, która odbyła się w dniu 12 września 2018 roku w Auli Wydziału Zarządzania Akademii Górniczo-Hutniczej, otworzyła Prezes Okręgu Małopolskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego Grażyna Ralska, witając jednocześnie zaproszonych oraz przybyłych gości. Następnie obecni wysłuchali programu artystycznego (pieśni patriotycznych) w wykonaniu Chóru I Liceum im. Bartosza Nowodworskiego w Krakowie, pod batutą prof. Ryszarda Żróbka. Po wysłuchaniu koncertu w wykonaniu „Chóru Nowodworskiego”, prowadzący uroczystość Tomasz Wilczyński – wiceprezes Zarządu Oddziału ZNP Kraków–Śródmieście, a zarazem pomysłodawca i inicjator przedsięwzięcia, przedstawił krótką informację odnośnie idei oraz celu, który przyświecał w zorganizowaniu niniejszej inicjatywy, relacjonując przebieg konkursu.

Do pierwszego szkolnego etapu konkursu przystąpiło 250 uczestników z całego województwa małopolskiego. Uczestnicy przygotowani przez swoich opiekunów merytorycznych, wykazali się bardzo dużym zaangażowaniem oraz wiedzą z obowiązującego zakresu, czego potwierdzeniem była wysoka jakość oraz poziom nadesłanych prac.

100 uczestników, którzy uzyskali najwyższą ilość punktów w szkolnym etapie konkursu, zakwalifikowało się do etapu wojewódzkiego. Na podstawie zweryfikowanych prac, pod względem prawnym, formalnym oraz merytorycznym do finału zakwalifikowało się 65 uczniów z całego regionu. Po przeprowadzeniu etapu wojewódzkiego konkursu Kapituła wyłoniła spośród 65 uczniów 21 laureatów oraz 44 finalistów. Kapitułę konkursu tworzyli nauczyciele historii czołowych krakowskich liceów na czele z dr Pawłem Sękowskim oddelegowanym do Kapituły przez Dziekana Wydziału Historii, Uniwersytetu Jagiellońskiego Pana prof. Jana Świącha.

Następnie po przedstawieniu informacji z przebiegu konkursu nadszedł czas na uhonorowanie jego zwycięzców oraz laureatów. Jako nagrody dla zdobywców trzech pierwszych miejsc, zostały ufundowane laptopy.

Nagrodę, za zajęcie I miejsca dla **Weroniki Tyrybon** uczennicy III klasy gimnazjum z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Tomicach, wręczył Prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego Pan Sławomir Broniarz.

Zdobywczyni drugiego miejsca **Weronice Wójtowicz** ze Szkoły Podstawowej w Tomicach, nagrodę wręczyła Prezes Okręgu Małopolskiego Związku Nauczycielstwa Polskiego Pani Grażyna Ralska.

Zdobywczyni trzeciego miejsca **Marii Gubernat** ze Szkoły Podstawowej nr 33 w Krakowie, nagrodę wręczył Prezes Firmy „Przybylski Monitoring & Security System”, Pan Tomasz Przybylski.

Zdobywcy kolejnych trzech, wysoko punktowanych miejsc:

miejsce czwarte – **Kacper Miętus** (Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Mistrzostwa Sportowego w Nowym Targu),

miejsce piąte – **Michał Broszkiewicz** (Zespół Szkół Gimnazjalnych w Nieszkowicach Wielkich),

miejsce szóste – **Krzysztof Miś** (Szkoła Podstawowa w Michałowicach),

nagrody w postaci tabletek zostały wręczone przez Prezesa Oddziału ZNP Kraków-Śródmieście.

Pozostali laureaci:

Emilia Smoter – ze Szkoły Podstawowej w Wilkowisku;

Iwona Latała – z Zespołu Szkół Mistrzostwa Sportowego w Krakowie;

Karolina Burda – z Zespołu Szkół Mistrzostwa Sportowego w Krakowie;

Kinga Długopolska – ze Szkoły Podstawowej w Ludźmierzu;

Jan Korcyl – z Gimnazjum nr 28 w Krakowie;

Natalia Miśkiewicz – ze Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Sadku;

Małgorzata Zębala – z Gimnazjum nr 4 w Krakowie;

Justyna Zarycka – ze Szkoły Podstawowej im Królowej Jadwigi w Skrzypnem;

Julia Jankowska – ze Szkoły Podstawowej w Ludźmierzu;

Jakub Duran – ze Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Michałowicach;

Marek Białka – ze Szkoły Podstawowej w Gnojniku;

Joanna Karpińska – ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Proszowicach;

Małgorzata Bień – ze Szkoły Podstawowej w Wilkowisku;

Bartłomiej Smaga – ze Szkoły Podstawowej w Wilkowisku;

Kacper Ramenda – ze Szkoły Podstawowej nr 4 im. Włodzimierza Broniewskiego w Wadowicach,

zostali uhonorowani pamiątkowymi publikacjami w postaci albumów historycznych.

Odnosząc się do podjętej przez Okręg Małopolski inicjatywy oraz idei konkursu, podczas uroczystości głos zabrali: Prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego Pan Sławomir Broniarz oraz gospodarz obiektu Dziekan Wydziału Zarządzania Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie Pan prof. dr hab. inż. Piotr Łebkowski.

Podsumowując przebieg konkursu, dziękuję Kapitulę za owocną współpracę, opiekunom za zaangażowanie i młodzieży za udział oraz Pani Ewie Straburzyńskiej – wnuczce Juliana Smulikowskiego (współzałożyciela i wiceprezesa Związku Nauczycielstwa Polskiego) wraz z rodziną za udział i uświetnienie uroczystości.

Maria Stalmach-Krzyworzeka
Prezes Oddziału ZNP Kraków-Śródmieście

Konkurs odbywał się pod Honorowym Patronatem:

prof. Jacka Majchrowskiego – Prezydenta Miasta Krakowa;
prof. dr hab. med. Wojciecha Nowaka – Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego;
prof. dr hab. Tadeusza Zamorskiego – Prezesa Polskiego Towarzystwa Historycznego w Krakowie,
Barbary Nowak – Małopolskiej Kurator Oświaty;

Patronat medialny sprawował:

Głos Nauczycielski;
Radio Kraków;
Portal Magiczny Kraków

Sponsorem przedsięwzięcia byli:

Związek Nauczycielstwa Polskiego
Bank PKO SA
Przybylski Monitoring & Security System
KIA MOTOR'S IM PATECKI

Organizator

Związek Nauczycielstwa Polskiego Okręg Małopolski, Oddział Kraków–Śródmieście,
Okręgowy Klub Młodego Nauczyciela oraz Rada Uczelniana Związku Nauczycielstwa Polskiego
przy Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie

Sponsorzy

